

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 12 Din. za pol leta.
Za inozemstvo 26 Din. za pol leta.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Delo naših poslancev.

Bes pridno in požrtvovalno se trudijo naši poslanci v finančnem odboru, kjer se sedaj premlewa proračun, da bi od centralističnih Srbov, katerim so nas izročili samostojneži in liberalci, čim več iztisnili, kar celo Slovenski Narod pohtivalno omenja.

Finančni odbor zboruje v treh odsekih.

V prvem odseku je poslanec Pušenjak ostro grajal krivice, ki so se zgodile nad slovenskimi in hrvatskimi oficirji. Grajal je razsipavanje denarja pri nabavi vojaških konj, ki jih je mnogo preveč. Ostro graja grdo obnašanje polkovnika Tosića ob priliki zadnjih naborov v Sloveniji. Vojni minister je nato izjavil, da bo izdal v tem oziru ostre odredbe, da bodo taki nastopi nemogoči.

Pri glasovanju pa zopet ni bilo Puceljovih prijateljev zemljoradnikov, ki so se na samostojnem shodu ob Malem šmarnu tako širokoustili.

Pri razpravi o proračunu prometnega ministrstva je zahteval posl. Pušenjak, naj se požuri izvršitev železniške proge **Murska Sobota—Ljutomer—Ormož** ter se zavzel za zgradbo proge **Rogačec—Krapina**. Minister dr. Janković je obljubil poslančeve želje v največji meri upoštevati.

Smrad št. 1.

Smrdeč gnoj so našli naši poslanci v ministrstvu za agrarno reformo. Cela množica srbskih uradnikov — a nad 60.000 nerešenih dopisov! Država je na Ovčjem polju sezidala za ondotne slovenske naselence hiše, ki so se v treh mesecih začele podirati. To se pravi, da je neki podjetnik — seveda Srb — mastno zaslužil. Dalje je izkazano, da je dala država kot pomoč tem naseljencem 30 milijonov dinarjev, o katerih pa ni niti kjer nobenih računov, kam je denar v resnici šel. Enako je z 20 milijoni dinarjev za agrarne zajednice. Gnoj, ki so ga odkrili naši poslanci v tem ministrstvu, je tako zasmrdel, da je celo predsednik odseka, radikal Grgin zaklical: »Pravno stanje agrarne reforme je pod psom.«

Smrad št. 2.

V drugem odseku je poslanec Vesenjaj razkrinkal škandalozno delovanje ministrstva za socialno politiko. V ministrstvu je vse polno raznih nepotrebnih oddelkov s celo kopo srbskih takozvanih uradnikov, ki nimajo niti pojma o svojih nalogah in tudi nobenega dela ne vrše. Niti predstojniki posameznih oddelkov in razni nadzorniki ne vedo za delokrog svoje službe. V izseljeniškem oddelku je sedela cela armada brezposelnih srbskih radikalov, ki so vlekli masno državno plačo, poleg tega pa izžemali iz izseljencev po 2 do 10 tisoč dinarjev za svoje žepce. To je korupcija, ki smrdi do pekla in žre naš denar, žre in žre. Z ozirom na te vnebovpijoče balkansko-centralistične razmere je odsek sklenil, da se cela kopa oddelkov popolnoma opusti in koruptni uradniki poženejo iz svojih brlogov, s čemer bo precej prihranjenega.

Poslanec Vesenjaj je dalje vprašal, koliko stane državo **Ethin Kristan** v Ameriki, kaj dela in kaj poroča. Ugotovilo se je, da prejema 500 dolarjev mesečno, sicer pa vlada niti ne ve, kje je.

Minister Peleš je odgovarjal, da je prevzel ministrstvo v popolnem neredu in da tekom 6 mesecev ni mogel še upostaviti reda. Krivdo za to nosita prejšnja ministra dr. Žerjav in dr. Kukovec.

V tretjem odseku je poslanec dr. Kulovec ostro nastopil radi zanemarjanja naših cest. Mi plačujemo visoke davke, s katerimi se grade ceste v Srbiji, dočim naše ceste propadajo. Dr. Kulovec nastop je vendar toliko pomagal, da so se postavke za slovenske ceste zvišale za nekaj stotisoč dinarjev. Dalje se je določil na zahtevo dr. Kulovca 1.100.000 dinarjev za zgradbo anatomičnega inštituta v Ljubljani.

Za obrtno-nadaljevalne šole v Sloveniji ni bilo v proračunu nobenega kredita. Naši vajenci, ki so svoj čas uživali dovolj strokovne izobrazbe v teh šolah, so pod Pucelj-Zerjavovim centralizmom ostali brez pouka, kar pomeni ogromno škodo za obrt. Dr. Kulovec je najodločneje zahteval, da se upostavi v proračun za to potrebni kredit. Večina je nato odobrila 200.000 Din.

Istotako je opozarjal dr. Kulovec ministra za trgovino, naj si pri sklepanju trgovske pogodbe z Avstrijo v prvi vrsti ozira na razmere v Sloveniji, ki ima z Avstrijo največ stikov in je protestiral proti temu, da so zastopniki v delegaciji, ki sklepa pogodbo, samo Srbi.

Pri razpravi o proračunu ministrstva pošte in brzojava je dr. Kulovec ostro prijel ministra, da še poštne znamke dajo tiskati v inozemstvu mnogo dražje namesto doma, kjer imamo dovolj prvovrstnih tiskarn. To se je zgodilo samo radi tega, ker pri inozemskih naročilih razni gospodje mnogo zaslužijo, četudi državo pri tem vrag jemlje. Pod vtisom dr. Kulovecovega izvajanja je odsek sklenil, da se morajo vse znamke naročati doma.

Silno ostro je nastopil dr. Kulovec proti temu, da se denar iz poštne hranilnice posoja samo bankam in trgovcem, ne pa tudi kmetiskemu in delavskemu združenstvu. Minister je izjavil, da je ta želja upravičena in bo zato zahteval izpremembo pravil poštne hranilnice.

Dalje je zahteval dr. Kulovec, da se zopet ustanovi dopisni urad v Ljubljani, kar je bilo sprejeto.

Pri proračunu ministrstva za gozde in rudnike je zahteval dr. Kulovec, da

Pozor! Preselitev!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

»Vzajemni posojilnici«

v Ljubljani — r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela «UNION». — Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 %

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. — Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 %, vez. tudi po 6 1/2 %

VARNOŠT za hranilne vloge je ZELO DOBRA, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbne delniške družbe hotela «Union» v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tuji inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah,

588f
11/

se v ministrstvu osnuje oddelek za poznavanje Krasa. Ta predlog je bil sprejet kakor tudi še več drugih Kulovčevih predlogov.

Hud boj vodi poslanec dr. Kulovec pri proračunu kmetijskega ministra. Ko je kmetijski minister ugotovil, da so se sibiški kmetje s pomočjo vojne odškodnine že zelo opomogli, se je oglašil dr. Kulovec, ki je najodločneje ugovarjal, da narodna banka nima nobenega denarja za kmetstvo in delavsko združništvo, temveč samo za banke in trgovce. Nato preide na trgovsko pogodbo z Avstrijo, pri čemer izraža bojazen, da se bo izvoz vina pravtako »zagotovil«, kot je to svojčas storil minister Puelj v zloglasni pogodbi s Češkoslovaško. Dalje izraža zažudenje, kako more vlada za kmetijstvo, ki je največja panoga v naši državi, dovoliti samo 200 milijonov kredita, dočim imajo druga manj potrebna ministrstva mnogo večje postavke. Že pod Pueljem se je za kmetijstvo po maščevsko skrbelo, sedaj pa še vedno ni dosti boljše. — Odkle se sprejel dr. Kulovecve predloge.

Pri postavki za podporo živinoreje je zahteval dr. Kulovec znatno zvišanje ter protestiral, da se denar zlorablja v strankarske namene, kot delajo vsako leto slovenski samostojneži (Bled!).

V proračunu se je vnesla nova postavka pol milijona dinarjev za kmetijsko-nadaljevalne šole. Dr. Kulovec je zahteval, da gre del te svote tudi za Slovenijo, ne pa samo za Srbijo. Istotako za gospodinjске šole.

Iz razprav finančnega odbora je jasno razvidno, kako se naši poslanci za žive in mrtve trudijo, da rešijo iz žrela Puelj-Zerjavovega centralizma vsaj nekaj in se jim to tudi posreči — če bo za to glasovala tudi še narodna skupščina.

Vsak boj v Belgradu pa nas zopet in zopet opominja: Dajte nam avtonomijo. Za naš denar se debeli kopa propalih uradnikov v belgrajskih ministrstvih, ostale svote gredo za Srbijo, mi pa se moramo boriti za vsako drobtinico.

Boj za kmetijske pravice.

(Poročilo poslanca Brodarja na občnem zboru J. K. Z.).

Gospodje zaupniki! Naša organizacija JKZ je še mlada. Obstoji šele od početka leta 1919. Ustanovila se je na zahtevo kmetov, da dobijo okrajne Kmetijske zveze svojo oporo v centrali. Poprej so bile okrajne Kmetijske zveze na deželi kakor veje brez debla. Kmetje so uvideli, da v centrali nimajo tiste moči, katera jim gre po moči njihove organizacije in po številu volilcev.

Takratni predsednik dr. Korošec nam je kmetom na to našo zahtevo odgovoril: Vi veste, da je SLS vedno v največji meri upoštevala kmetijski stan in to tudi še danes. Ako ste uverjeni, da se vam je godila do sedaj kaka krivica, sem zadovoljen, da se stranka reorganizira, kakor želite. Načelstvo in vodstvo SLS je na to pristalo in

s tem postavljena JKZ stanovska organizacija kmetov.

Namen kmetijske organizacije.

Glavni namen JKZ je, organizirati in zbrati v svoje okrilje vse kmete, tako postaviti močno armado kmetov, da bi bilo preko njih iti nemogoče ter v državi vplivati na celo zakonodajstvo v smislu kmetijskih interesov, tako na gospodarskem, verskem in kulturnem polju.

Boj za kmetijske pravice.

JKZ svoj namen po svojih poslancih tudi v polni meri izvršuje. Že v boju za ustavo kot podlagi celi zakonodaji v državi, smo odločno nastopili proti predloženi ustavi, katera je bila centralistična, vzela vso moč ljudstvu iz rok in jo dala samo par gospodom v državi. Posebno še, ker je bila s to ustavo moč slovenskega naroda popolnoma pokopana, ter smo prišli v popolno odvisnost naših velesrbskih »bratov«, kateri pa imajo kaj malo bratskega smisla za nas.

Istotako smo poslanci JKZ stali na braniku za pravice našega kmeta pri vseh drugih posameznih zakonih, koje nam je vlada predložila. Pri vojnem zakonu, pri popetorjenju zemljiškega davka, pri kuluku, trošarinskem, taksnem in uradniškem zakonu. Seveda se pa ni dalo toliko doseči, kakor smo želeli in kakor bi bilo v interesu našega naroda. In ako hočem govoriti odkrito, moram tudi reči, da se dosti doseči tudi ne bo dalo, dokler bo obstajal centralizem in dokler ne dobimo avtonomije.

Kuluk pa se nam je za enkrat vendar posrečilo potlačiti, da se ne bo izvajal.

Proti previsoki carini.

Gledali smo, da kmet lažje in bolje proda svoje pridelke in tako njegovo delo boljše plača. Zahtevali smo od ministra poljoprivrede, da zniža carino na krompir, fižol, konje, prašiče in goved. Na krompir je bilo izvozne carine 4 K na kg, to je toliko, kolikor je bil krompir vreden. Dosegli smo, da je sedaj krompir postal carine prost. Na fižol je bilo carine 8 K na kg. Dosegli smo, da se je znižala carina od 8 na 2 kroni, to je za 6 K pri kg. Tako smo pripomogli, da so kmetje dobili lep denar za fižol.

Na interpelacijo (zahtevo) na ministra poljoprivrede radi znižanja carine na prašiče, konje in govedo pa še nismo dobili odgovora. Upam pa, da tudi ta korak ne bo brezuspešen.

Dalje smo zahtevali in to posebno poslanci JKZ iz vinorodnih krajev Dolenjske in Štajerske, da se sklene pogodba med nami in Avstrijo, za prost izvoz vina in z znižanimi prevoznimi tarifi.

Na vseh poljih kmetijskega gospodarstva smo vedno gledali, da se kmetu olajša breme in pa da več dobi za svoje pridelke. To niso nikake fraze, ampak sem vam to dokazal z dejstvi našega dela v parlamentu. Seveda, ako bi pa mi imeli avtonomijo in imeli vso moč v svojih rokah, bi se dalo pač mnogo več doseči. To, kar danes moremo doseči, to so samo drobtinice. Zato naš boj proti centralistični ustavi ne sme prav nič ponehati, ampak se še pojačati, da dobimo avtonomijo in da bomo tako postali svoji gospodarji na svoji zemlji.

Samostojneži proti našim fantom.

Dolžnost moja je tudi, da se obrnem nekoliko na druge stranke, posebno na stranke, katere se približujejo in govore kmetom, da so one prave zastopnice kmetov.

Ena izmed teh strank je SKS, katera je pri zadnjih državnozbornskih volitvah doživela velik poraz. In čudil bi se bil je, in to zelo čudil, ako bi poraza ne bila doživela. SKS z liberalci vred je vso moč našega naroda pokopala in ga izdala v popolno odvisnost Srbov, kar se nad celim narodom sedaj kruto maščuje in Bog zna, koliko časa se bode še maščevalo. Vpili so v zbornici, ko smo se mi borili proti krivicam, ki so se godile našim fantom vojakom v južnih krajih, da je prav, če služijo v teh krajih, da se bolj spoznajo in pobratijo s Srbi. Pri ustavi so zastopali stališče, da se vse nižje ljudstvo in celo cerkev bolj zaslužni in spravi v odvisnost.

Samostojni proti kmetom.

O delu SKS za kmeta pa lahko mirno rečem, da se proti interesom kmeta še ni nikdar tako vladalo kakor baš ob času ministra Puelja. To niso nikake besede ampak dejstva, ki glasno kriče in dovolj jasno označujejo delo samostojnih proti kmetom.

Vse navedene visoke, pretirano visoke carine, na krompir, fižol, konje, goved, prašiče itd., kar znižuje njih ceno, so se upostavile ravno za časa Pueljevega ministrovanja.

In ako mi pomislimo, da je bilo treba plačati od vsakega vagona krompirja carine 40.000 K, in od fižola 80.000 K, se to pravi, da je samo moj kranjski okraj plačal na carini za omenjene pridelke lansko leto nič manj kot 3 milijone kron. In vsi ti milijoni so bili potegnjeni iz žepa našega kmeta; in to po sokrivdi gospodov samostojnih kmetov, ki so pristali na tako visoko carino. Pri tem pa še ne računam 50 vagonov krompirja, ki je na pomlad propadel vsled nemogočega izvoza in visoke carine.

Še hušje je bilo pri izvozu goved, konj in prašičev. Vsled velike suše je bil kmet prisiljen prodati mnogo več živine, kakor po navadi. Človek bi mislil, da v tej že itak veliki nesreči za kmeta, da ga bodo ščitili vsaj ljudje, ki so ga dolžni ščititi, to je minister poljoprivrede. Nastavila se je visoka carina, tako na govedo, konje in prašiče, vsled česar je izgubila naša živina vsako ceno. Tudi pri tem je bil naš kmet oškodovan za več sto milijonov.

V splošnem se lahko reče, da je bilo gospodarstvo samostojnih dveh let v vladi, prava nesreča za našega kmeta.

Puelj ne glasuje za kmeta.

Kar se pa tiče predbacivanja samostojnih, da smo mi krivi popetorjenja davkov in kuluka itd., o tem niti ne govorim ne, ker so to laži, ki se z rokami primejo. Ravno samostojni imajo to nam najmanj pravice predbacivati, ker Puelja ni bilo nikdar zraven pri nobenem teh glasovanj, kjer smo mi do zadnjega moža se borili, govorili in tudi glasovali proti zakonu, ki so krivica za kmeta.

Ni nam lahko popravljati grehe samostojnih (Puelja), ker smo v opoziciji. A nekaj vendar le dosežemo.

Gospodje zaupniki, dolžnost nas vseh je, da delamo z vso silo med našim kmetiskim ljudstvom, da ostane zvesto JKZ in da ga nasprotnikom ne bo mogoče zapeljati, ako hočemo, da ne doživimo novega vidovdanskega dne, ki je prinesel toliko nesreče na cel naš slovenski narod.

Varnost vlog nad vse.

Pravijo, da bi bilo človeku težko živeti, ako bi marsičesa v življenju ne pozabil. Na drugi strani je pa zopet gotovo, da nas doleti marsikatera škoda ali izguba, ker le preradi in prehitro pozabimo. Še osel ne gre dvakrat na led, temveč si dobro zapomni, kje se je prvič spodtaknil. Človek pa gre dvakrat, trikrat ali večkrat iz istega vzroka v škodo. To pa radi tega, ker se iz prve škode ni dosti naučil, ker je prehitro pozabil.

Dva bančna poloma.

Pred vojno je pri nas prišla v polom vsled slabega gospodarstva Glavna posojilnica. Veliko vlagatelj je bilo težko prizadetih in še zadnji čas, torej po desetletju, je bilo v listih čitati poročilo, da so vlagatelje odškodovali v teku časa z borimi 50%. Vlagali so pri njej, ker je obljubljala najvišje obresti in veliko zlatih varčevalcev je bilo tepenih zato, ker so se polakonanili visokih obresti. Toda to je bil tedaj le osamljen slučaj.

Sedaj pa listi poročajo kar o dveh bančnih polomih. Že zadnjič je Domoljub pisal, da je prišla v konkurz Balkanska banka, ki jo je vodil bivši finančni pomočnik Plavšič. Odbor upnikov je sedaj ugotovil, da je nepopritega primanjkljaja pri tej banki 56 milijonov 935 tisoč 940.75 Din. Isti odbor pa je ugotovil naravnost kaznivo dejstvo, da je bilo na delniško glavnico 18.750.000 Din dejansko vplačanih le 4.599.185 Din. Ako povemo po domače, je ta banka svoje vlagatelje kruto varala. Delniška glavnica, katera ima v prvi vrsti služiti kot kritje za morebitne izgube vlagatelj, je v treh četrtinah obstajala le na papirju. Tri četrtine delniške glavnice ni bilo vplačane. Tako so postopali v bivši Avstriji pred 50 leti, ko so za prevaro ustanavljali delniške družbe, pri katerih so ljudje zgubljali strašne svote.

In ker so delniške družbe pod kontrolo vlade in je bilo kljub vladni kontroli mogoče tako gospodariti, da se delniška glavnica kljub jasnim predpisom zakona ni vplačala in je kljub vladni kontroli prišla Balkanska banka do blizu 57.000.000 Din izgube, je jasno, da država svoje kontrolo nad delniškimi družbami vrši zelo slabo. Gotovo pa država ne vrši te zakonite kontrole v zadostni meri, da bi obvarovala škodo vlagatelj. Češkoslovaška republika je za varstvo vlagatelj izdala poseben zakon, ki omejuje banke. Pri nas pa vlada uiti z zakonom ji naložene kontrole ne vrši.

Drugi bančni polom, ki stoji v ospredju zanimanja v Beogradu, pa je polom Ujedinjene banke. Pri tej so prizadete tri druge banke in sicer ena beograjska, ena zagrebška (Trgovinska banka) in Ljubljanska kreditna banka. Ujedinjena banka je imela koncem 1. 1923. 97.000.000 Din tujega denarja. Banka je predlagala sodišču pri-

silno poravnavo, to se pravi, da bi se upniki, to so vlagatelji, z njo pogodili in odstopili gotov odstotek svojih vlog. Koliko znaša izguba pri tej banki, še ni znano. Odbor upnikov bo to šele ugotovil.

Zato se nam zdi, da je Domoljub v zadnji številki zelo opravičeno pisal, kako si velika podjetja, med njimi zlasti banke le še umetno, le za največje obresti podaljšujejo življenje. »In če bi imeli vpogled v stanje bank, če bi imeli vpogled v njihove knjige, bi našli, da je v takem obupnem položaju danes mnogo bank ter z bankami zvezanih fabrik in trgovin. Voda jim teče v grlo, vendar se še nočejo podati. Hočejo si podaljšati življenje, za kar potrebujejo tuje kapitala, za kar lovijo kmetijski denar.«

Ali se bomo naučili?

Kakor moramo pomilovati one, ki pri takih polomih izgubijo svoj težko prisluženi denar, tako moramo zopet z druge strani priznati, da je to opravičena kazen. Taki vlagatelji so kaznovani radi tega, ker so gledali preveč na visoke obresti, premalo pa na varnost. Taki vlagatelji so po pravici kaznovani radi tega, ker izročajo kmetijski denar spekulantom, nezanesljivim ljudem, mnogokrat židom, ne zaupaja pa domačim hranilnicam in posojilnicam, pri katerih neomejeno s celim svojim premoženjem jamčijo za vloge vsi, ki dobijo od hranilnice in posojilnice posojilo. Dejstvo je, da taka

hranilnica in posojilnica, ki ima približno sto kmetijskih posestnikov za člane, predstavlja danes veliko večje jamstvo nego banke z milijonskimi osnovnimi kapitali. To tembolj, ker nam slučaj, kakor je bil pri Balkanski banki, dokazuje, da so mnogokrat ti milijoni delniške glavnice le na papirju, v gotovini vplačanih pa je le majhen del. In povrh tega dovoljujejo naše hranilnice in posojilnice le manjša posojila, le proti vknjižbi na posestvo ali proti poroštvo dobrih posestnikov in le takim posestnikom, o katerih poštenosti in gospodarski sposobnosti je odbor posojilnice prepričan.

Iz teh bančnih polomov pa se moremo naučiti enega, da je varnost vloge prva zahteva, od katere ne smemo odstopiti tudi, ako nam ponujajo še višje obresti. Varno pa je naložen denar tam, kjer gospodarijo pošteno in previdni možje. Tako gospodarstvo pa je pri kmetijskih hranilnicah in posojilnicah, kjer gospodarji, ki jamčijo tudi sami s celim svojim premoženjem, dobro pretehtajo, komu dovolijo posojilo in na kako jamstvo. Ne moremo pa reči kaj takega o gospodarstvu bank, kjer cvete spekulacija, kjer se hočejo posamezniki okoristiti na račun vlagatelj in ne vprašajo, ali je to pošteno ali ne. Za to smo navedli dokaze zgoraj, navesti pa jih bomo mogli najbrže kmalu še več.

Gospodarski obzornik.

Uspehi nakupovanja plemenskih bikov v Sloveniji.

Koncem oktobra t. l. je nakupovala državna komisija plemenske bice sive pasme za potrebe Južne Srbije.

Nameravalo se je nakupovati v prvi vrsti od dolenskih živinorejskih zadrug; ker zadruga niso zmogle zadostnega števila, se je nakupovalo tudi od neorganiziranih živinorejcev v okolici Stične in Radohove vasi na Dolenjskem.

Komisija je kupila 20 bikov sive pasme v starosti od 1 do 2 let. Polovico živali je bilo dobrih do prav dobrih, le nekaj je bilo še neznačenih, neharmoničnih, sedlastih in v rasti zaostalih. Razume se, da je komisija plačevala tepo blago razmeroma veliko višje kakor slabo. Gledalo se je na to, da ostane povsod za domače potrebe zadostno število bikov.

Komisija je bila z nakupom še precej zadovoljna. Če bodo tudi živinorejci v Južni Srbiji tako, mogle bi postati dolenske živinorejske zadruga stalno odgojevališče plemenskih bikov za Južno Srbijo. Kajti uvažanje iz tujine je danes predrago. S tem bi bil položen temeljni kamen za napredek živinoreje na Dolenjskem, ker se bodo zadruga, če so pametne, pač z vsemi močmi pobrigale, da vzgoje prvovrstne plemenske živali, če se jim te dobro plačajo.

Zadruga naj se zavedajo, da je sedaj pravi čas za njihovo lastno poglobljenje in izpopolnjevanje. Zaraditega naj ne štedijo

krajcarjev in za osveženje krvi nakupijo najboljših bičkov od najboljših odgojivačev v deželi. Prvo pravilo naj bo: zadruga mora imeti najlepšega in najboljšega bika!

Drugo pravilo naj bo: ne prodaj dobre krave, osobito one, ki je vpisana v matično knjigo, za nobeden denar, dokler je primerna za plemo. Ne pusti se presleptiti po italijanskih lirah!

Tretje pravilo: Junčka od dobre in lepe krave ne skopi, ampak ga vzgajaj za bika, ki naj postane enkrat tvoj ponos.

Zadugarji, zavedajmo se resnosti trenutka, delajmo za lepšo prihodnost in spodbujajmo se medsebojno za napredno živinorejo. Na tem polju rodi uspeh le složno in organizirano ter dosledno delo!

Z.

Živinoreja.

Podpisani sem predsednik Živinorejske zveze za politični kamniški okraj le še na papirju. To pa le radi tega, ker tisti, ki so me predsednikom izvolili, nimajo dovolj močne volje, da bi mogel sploh priti do izvrševanja poverjene mi naloge.

Vsled tega v stanovskem listu in na tem mestu zopet in zadnjikrat apeliram na naše živinorejce, da vendar spregledajo, koliko škodo delajo samim sebi in svojemu stanu s tem, da zanemarjajo vse nauke, navodila in podana sredstva v svrhu pospeševanja umne živinoreje, katere so prejeli pred vojno in med vojno baš od živinorejske zveze s sodelovanjem bivšega dežel-

a.

nega odbora, »Zadružne zveze« in »Kmetijske družbe«.

Koliko predavanj in praktičnih tečajev se je priredilo, koliko hlevov, svinjakov in gnojšč se je s podporami uredilo, koliko bikov, merjasev, plemenskih krav, telic in svinjic se je nabavilo. Mlekarstvo je bilo v najlepšem razvoju, ki je prinašalo lepe tisočake. Z raznimi poizkušnjami se je pred oči postavil velik vpliv gnojnice, hlevskega gnoja (pravilno negovanega), komposta in umetnih gnojil.

Jasno se je prepričevalo z poskušnimi molzami, katera krava je kvar v hlevu in katera plača delo in krmo. Na podlagi rodovnikov se je dokazovalo, katere dobre lastnosti se podedujejo in katere privzgojijo. Na podlagi knjige »Mlade živine« smo navajali k izmenjavi telet, da se je res redilo najboljše in tudi najlepše in le najslabše dajalo mesarju. Upali smo, da so naši živinorejci že tako prepričani, da jih nihče več ne bo od pravilne umne živinoreje odvrnil.

Toda varali smo se! Vsi napori in vse žrtve so bile zaman.

Kmet bi vendar moral spregledati, da je v gospodarskem oziru na robu prepada. Davki, ki ga zadevajo, so dan za dnevom težji. Šmreke, kateri jih sploh še kaj imajo, bodo kmalu vse romale na Laško, in še te prodajajo brez nujne gospodarske potrebe in slepo tjavendan.

Za dohodke, pri katerih bi morali sami sodelovati z umom in žepom, se pa prav nič ne brigamo, nasprotno pa mnogi zapravljajo nepremišljeno denar po številnih gostilnah, ter tam zabavljajo čez slabe čase, lastnih težkih osebnih in gospodarskih napak pa prav nič ne vidijo.

Opozorim pred vsem na sledeče napake:

Živinoreja je pri nas tako nazadnjaška, da pred 50 leti ni mogla biti slabša.

Cel politični okraj nima 10 lepih plemenskih bikov, vse drugo je zanikarna rasa, križana v najožjem sorodstvu, ki očitno vpliva na propadanje naše živine, vsled česar ni mleka, ni telet, seveda tudi ne denarja. Ako pa vprašam bikorejca, če bi bil pri volji prevzeti lepega izven sorodstva vzgojenega plemenskega bika za njegov okoliš, me najprej vpraša »Koliko bodo pa dali k nakupu?«

Ako vprašam živinorejca »li moreš trpeti, da imate pravcatega psa za plemenskega bika?« mi pravi, »pa le poceni spušča, da je le krava breja.« Ako vprašam župana, ali bi se ne dal za Vašo občino oskrbeti lep plemenski bik? je odgovor: »Potem nam bo pa podražil skočnino.«

So slučaj, ko smo končno le dobili bikorejca, ki je bil pri volji prevzeti bika s podporo, pa živinorejci so ga prezirali in gonili svojo kravo k ničvrednim zakotnim bikom, ker se je par kronic manj plačalo.

Župani in občinski odborniki! Prosim Vas torej, vsaj Vi spregledajte to zlo in te napake ter dajte pri letošnjem sestavljanju proračunov ustaviti večje zneske za nabavo lepih, čistokrvnih plemenjakov za svoje občine. Bodite prepričani, da se Vašim občanom živinorejcem gotovo ta izdatek tisočero obrestuje. Obdavčite nesrečni in zločedni alkohol in dajte ta denar za

gospodarsko povzdigo v svoji občini. Jalovost krav je sedaj občutna, a tekom treh let bo splošna, če vas ta zadnji opomin ne zganje, kar bo le v Vašo gospodarsko pogubo.

Mlekarstvo pri nas je v zastoju, in to bo z vsakim dnem težavnejše. Upanja ni, da bi mi dobili trg za mleko, smetano in surovo maslo, ne v obmorske kraje, ne v Avstrijo, kamor smo izvažali pred vojno.

Vsled tega moramo misliti na ustanovitev velike okrajne sirarne, v kateri se bo preostalo neuporabljeno, sveže mleko predelovalo v prvovrstni sir. Taka sirarna združena z maslarno bo nekakšen okrajni regulator mlečne trgovine.

Kmetovalec, živinorejec, pomagaj si stanovsko združen sam in Bog ti bo pomagal. *Franz Borc, Kamnik.*

Gospodarska obvestila.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	5. nov.	9. nov.	12. nov.
	K v	K v	K v
ameriški dolarji (eden)	340 —	338 —	342 —
avstrijske kronje (sto)	— 49	— 49	— 48
češkoslov. kronje (ena)	13 92	—	—
angleški funti (eden)	—	—	1512 —
francoski franki (eden)	—	19 36	—
italijanske lire (ena)	15 40	15 08	14 04
bolgarski levi (eden)	—	—	2 44
nemske marke (sto)	—	—	—
rumunski lei (eden)	1 64	1 64	1 62
švicarski franki (eden)	61 52	61 10	—
poljske marke (sto)	—	—	—
mažarske kronje (sto)	—	—	1 40

g Kontrola denarnih zavodov. Iz Belgrada poročajo, da so v ministertvu za trgovino končane priprave za osnovanje nadzorstvenih komisij, ki bodo nadzorovale denarne zavode. Najprej se bodo nadzorovali denarni zavodi v Belgradu.

g Proti pomnožitvi bankovcev. Pri Narodni banki se je vršila seja, če bi ne kazalo radi pomanjkanja bankovcev množino istih povečati. Upravni svet pa je prišel do zaključka, da to nikakor ne kaže.

CENE.

g Z naših trgov. Trgovina s pšenico je v pretečenem tednu skoro zastala, kor so vsi mlini obrat omejili. V Avstrijo se je pač izvozilo nekaj vagonov, vendar tudi tam mošnji mlini ne kupujejo preveč. Producentom pa se tudi s prodajo ne mudi, ker so dobro podkovani ter raje čakajo na porast cen, katere pričakujejo, ker računajo s padcem dinarja. — Trgovina z moko je istotako oslabela, vendar se že kaže pojačenje iste, ker so se konzumenti prepričali, da cene ne bodo nadalje padale. Cene moki so že itak skrajno nizke ter je na kako nadaljno znižanje komaj upati. Nasprotno bodo cene takoj poskočile, čim bo trgovina živahnejša ter povpraševanje po blagu močnejše. Trgovina s tekstilnim blagom je bila zadovoljiva. Vsled porasta dinarja so cene nekoliko nazadovale. Vsled nastalega hladnega vremena se pričakuje, da se bo promet v tekstiliji v kratkem povečal. — Z ozirom na sedanji težki položaj naše mlinarske industrije namerava trgovsko ministertvo na inozemske mlinarske izdelke uvesti zopet uvozno carino. Tudi na uvoz inozemske masti bo uvedena carina.

g Tržišče jajc. Kupne cene za jajca so bile v naši državi v pretečenem tednu: štajersko blago 1.80 Din za komad; v Vojvodini 1.70 Din, v Srbiji 1.60 Din za komad. V posameznih mestih so bile sledeče cene: Zagreb 2 do 2.50 Din, Belgrad 1.50 do 2.20, Ljubljana 2, Novi Sad 2, Celje 2 do 2.25, Maribor 2.25, Sarajevo 1.75, Šubotica 1.75, Osijek 1.75 do 2.

d Cene na žitnem trgu. Pšenica 16 K, koruza 13 K, oves 11.60 K, moka št. 0 24.50 K, otrobi 7 K.

g Gospodarska zveza notira sledeče cene: Semena: Domača detelja črna, plombirana, garantirana čista brez predenice po 45 Din; lucerna ali nemška detelja po 40 Din; inkarnatka (rdeča detelja) po 25 Din; semenska pesa »Mamuth« in »Eckendorfer« po 18 Din. — Gnojila: Kalijeva sol 42 % po 150 Din za 100 kilogramov, kostni superfosfat z 18 % v vodi raztopne fosforove kisline po 260 dinarjev za 100 kg, rudninski superfosfat s ca 16 % v vodi raztopne fosforove kisline po 175 Din za 100 kg, bela razklejena kostna moka po 250 Din za 100 kg. Cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonskih pošiljках se iste znižajo. — Krmila: Lanene tropine po 4.50 dinarjev za kilogram, orehove tropine po 3.50 Din za 1 kg, vsebujoče 42% beljakovin in maščobe. Klajno apno po 4 Din. — Vinogradniške in kmetijske potreščine: Drevesne škropilnice bakrene po 400 Din; modra galica po 11 Din za 1 kg; žveplo, dvojno rafinirano po 4 Din; trierji (čistilniki) tt. Heid po 2.900 Din znamke IA; trierji (čistilniki) tt. Heid po 2.800 Din znamke IB; mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali po 6.500 Din; gepeljni na 36 obratov po 4.500 Din; gepeljni na 24 obratov po 4.000 Din. Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedelski stroji, kakor: čistilniki, (pajtelni), plugi, poljedelski in travniške brane, kose in brusilni, vodne žage, brzoparilniki, kovani žebli, gnojnične sesalke, cevi, tehtnice itd.

ZIVINA.

g Naša živina na dunajskem trgu. Na dunajski trg prihaja že dalje časa zelo mnogo naše živine, zlasti svinj. Na zadnjem svinjskem sejmu na Dunaju je bilo okrog 61 odstotkov vseh prignanih svinj iz Jugoslavije, večinoma iz Vojvodine in Srbije. Tudi število goved je na dunajskih sejmih z govejo živino vedno veliko.

ZADRUŽNISTVO.

d Slaba skrb države za naše zadružništvo. Proračun nam jasno priča, da se pri nas premalo uvažuje zadružništvo, da se istemu ne nudi pomoč v taki meri, da bi moglo napredovati, osobito, da bi se mogle vršiti redne revizije in zadružna propaganda ter pouk v zadružništvu.

Za ustanovitev in podporo raznih produktivnih zadrug (mlekarških, vinarskih, živinorejskih, oljarskih, čebelarških, ribarskih, sadjarskih itd.) v celni kraljevini je določenih 1,300.000 Din,

za ustanovitev zemljičarskih kreditnih zadrug v južni Srbiji in Črni gori 150 tisoč Din,

podpora Savezu srpskih zemljoradn. zadrug u Beogradu 50.000 Din,
podpora Zadružnim Zvezam v celih krajevini 600.000 Din,
podpora vinarским zadrugam v Dalmaciji 12.000 Din,
podpora čebelarским zadrugam v Dalmaciji 2000 Din,
podpora živinorejskim zadrugam na Hrvaškem 180.000 Din,
podpora mlekararnam v Sloveniji 10.000 dinarjev.

Vcelem je določeno za podpore za zadruge 2.284.000 Din, kar je mnogo pre malo z ozirom na proračun, ki znaša nad 10 milijard dinarjev. Pribiti treba, da so se črtale razne postavke v posameznih pokrajinah, ki so vsebovale podpore za razne zadruge, pribiti pa treba tudi, da se ministrstvo ni prav nič oziralo na razne zahteve Glavnega Zadružnega Saveza v Belgradu, kateri je med drugim zahteval kredit za revizijo veresijskih zadrug v Vojvodini; Prekmurju in Medžimurju, katerih centrala je v Budimpešti in ne deluje, ker nimajo nobenih stikov s centralo, pri kateri imajo naložen denar, ozir. dolgujejo podeljene kredite.

DAVKI.

d Davki v proračunu. Neposredni davki v Srbiji so bili leta 1922-23 proračunani s 158 milj. Din, vplačalo se je v 11 mesecih 138 milj. Din. V Črni gori z 8.5 milj. Din, vplačalo v 11 mesecih 4.8 milj. Din, malo več kot polovica proračunane vsote. V Bosni z 59.4 milj. Din, vplačalo pa v 11 mesecih 62.2 milj. Din. V Dalmaciji s 14.4 milj. Din, vplačalo pa v 11 mesecih 14.5 milj. Din. V Hrvatski s 126 milijoni Din, vplačalo pa v 11 mesecih 111.4 milj. Din, v celem letu doseglo proračunano vsoto. V Sloveniji s 44.4 milj. Din, plačalo skoraj dvakrat toliko kot proračunano. V Vojvodini z 210.6 milj. Din, plačalo v 11 mesecih pa le 122.3 milj. Din. Velika razlika glede plačila davkov v Vojvodini je posledica dejstva, da se v Vojvodini redno davek že več let ne predpisuje in plačuje, temveč vrše le plačila na račun.

Ker je Slovenija skoraj dvakrat toliko neposrednih davkov plačala, kot je bilo proračunano, so se isti za leto 1923-24 zvišali za 7.2 milijona Din.

Povišali so se: hišnonajemninski davek na 1.2 milj. Din (povišek 465.000 Din), splošna pridobnina na 1.85 milj. Din (povišek 800 tisoč Din). Pridobnina od podjetij, ki so zavezana polagati račune na 1.8 milj. Din (povišek 950.000 Din). Dohodnina na 13.5 milj. Din (povišek 6 milj. Din). Davek na tantijeme na 225.000 Din (povišek 97.500 Din). Doklade na splošno pridobnino na 2.475 milj. Din (povišek 450.000 Din (povišek 275.000 Din), doklade na pridobnino od podjetij, ki so zavezana polagati račune 1.620 milj. Din (povišek 855.000 Din), doklade na rentabilitetni prinos 1.050 milj. Din (povišek 525.000 Din), doklade na dohodnino na 10.050 milj. Din (povišek 4.050 milj. Din), doklade na tantijeme na 225.000 Din (povišek 197.500 Din).

Zemljiški davek in doklade k zemljiškemu davku niso zvišane. Ker je čisto sigurno, da se bo eksistenčni minimum gle-

de dohodnine zvišal, ni pričakovati znatnega povišanja dohodnine in doklad k dohodnini. Znižali sta se dve vrsti davka in sicer dolžni davek na vojne dobičke za 6.5 milj. Din in dolgovni na davkih za 750.000 Din, ker so ti dolžni davki bili že v 1922-23 plačani.

RAZNO.

g Vinski kupci pozor! Med najboljša spodnještajerska vina spadajo tudi Velikonedeljska v Ormoškem okraju. Tukajšnji posestniki imajo krasne vinograde ne-le doma n. pr. v Runču, Stanovščaku, Starcu, v Vičanskem vrhu itd., ampak tudi v Ljutomerskem okraju, v Jeruzalemu in v Vinskem vrhu. Tukaj se dobi še letnik 1921 in 1922. Letošnjega — 1923 — je zrastle sicer malo, a je izboren, tehtal je od 17 do 21 stopinj. Ker so nekateri najnovejši vinogradi pomešani s šmarnico, je treba strogo ločevati in paziti; sicer se tak pridelek skoraj izključno porabi za domače potrebe. Morebitni interesi naj se blagovoljivo obrniti oziroma zglasiti pri g. Frideriku Horvat, župniku v Veliki Nedelji, 8 minut od železn. postaje in pošte: Velika Nedelja.

g Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca novembra sledeča predavanja: V nedeljo, dne 18. novembra: 1. Krka, o živinoreji, Gregorc. 2. Dolenje Brezovo, o gnojenju, Jereb. 3. Toplice, o sadjarstvu in travništvu, Kafol. 4. Raka, o sadjarstvu, Ambrož. 5. Ljvold, o gnojenju z umetnimi gnojili, Golmajer. 6. Rovte, o živinoreji, Zdolšek. 7. Podzemelj, o gnojenju, Konda. 8. Nasoviče, o gnojenju, Marinček. 9. Sv. Jakob ob Savi, o kmetijstvu, Jamnik. 10. Cirkovec, okraj Ptuj, o boleznih rastlin, Zupanc J. 11. Oplotnica, o kletarstvu, Štamberger. 12. Križevci Prekmurje, o poljedelstvu, Pavlica. — V nedeljo, dne 25. novembra: 1. Stehanja vas, o poljedelstvu, Jereb. 2. Catež, o kletarstvu, Ambrož. 3. Hrastje, o gnojenju, Hladnik. 4. Rakek, o sadjarstvu, Zdolšek. 5. Nova vas pri Lescah, o kmetijstvu, Sušič. 6. Brezoviča, o kmetijstvu, Jamnik. 7. Hajdina, o boleznih rastlin, Zupanc J. 8. Hotiče, Prekmurje, o kmetijstvu, Vojak. 9. Gradišče, Prekmurje, o živinoreji, Pavlica.

Dobre jedi se vsak vesel. Zato kupujte »Pekatec«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Zahtevajte povsod našo domačo Koliško cikorijsko, izvrsten pridelanek za kavo.

Cevlje kupujte samo z znamko »PEKOC«, ker so ti priznane najboljše in najcenejše. Glavna zaloga Ljubljana, Breg 20, nadrobno tudi Aleksandrova cesta.

Razgled po svetu.

Na Bavarskem so poskusili fašisti, ki bi radi upostavili kraljestvo in uvedli skrajni militarizem, z revolucijo. Ko je državni komisar von Kahr v zbornici prečital oklice na bavorski narod, so udrli fašisti s 600 možmi pod vodstvom nekega Hitlerja v dvorano, odstavili vlado ter imenovali novo, generala Luddendorfa pa za vrhovnega poveljnika. Toda bavarsko ljudstvo se za revolucijo ni nič zmenilo, zahteva revizijo ustave in veliko avtonomijo Bavarske toda

v okviru države. Prav tako sta se postavila proti fašistom kardinal Faulhaber in bivši prestolonaslednik Ruprecht. Državna bramba je ostala zvesta stari vladi, ki je proglasila vse sklepe nove vlade za neveljavne. Vili se je boj med fašisti in državno brambo, fašisti so bili popolnoma premagani, 12 oseb je padlo, Hitler je bil ranjen na roki ter pobegnil, Luddendorfa pa so zaprli. Po častni besedi, da se ne bo več vmešaval v politiko, so ga izpustili.

Tedenske novice.

d Vse zavedne kmete opozarjamo znova na koledar Jugoslovan. kmetijske zveze. Te dni smo ga razposlali semišljenikom v skupnih zavojih. Povprašajte najprej pri krajevnih voditeljih po koledarčku. Kdor ga želi naravnost naročiti, naj piše dopisnico na »Tajništvo Jug. kmetijske zveze, Jugoslovanska tiskarna, Kopitarjeva ulica, Ljubljana«. Plačate po položnicah, ki se vam priloži. Cena 10 Din. Če bi ga v kakem kraju ne dobili v skupnem zavoju, takoj pišite, na koga in koliko izvodov se naj pošlje. Stanovska zavest zahteva, da ima vsakdo ta koledarček! — Kar ga kdo ne more razprodati, naj ga čimprej vrne, da postrežemo drugim.

d Okrajna kmetijska zveza v Novem mestu vabi odbornike in načelnike krajevnih Kmetijskih zvez k važni seji, ki bo v ponedeljek, dne 19. t. m. točno ob 10. dopoldne v tajništvu SLS v Novem mestu (tiskarna Krajec).

d Vse župane in odbornike opozarjamo na sklep občnega zbora Županske zveze, da začno izhajati »Občinska Uprava« kot samostojen, strokoven list. Te dni dobe vse občine o tem obvestilo. Prosimo, da takoj sklenete, kar je tam priporočeno. Nobena občina, še tako majhna, naj v svojem lastnem interesu ne zaostane!

d Iz novomeškega tajništva Slov. ljud. stranke. Letošnji občni zbori Kmetijskih zvez se bodo vršili po sledečem redu: Dne 18. novembra v Brusnicah; 25. novembra v Stopičah; 2. decembra v Prečeni; 9. decembra v Šmarjeti; 16. decembra v Št. Petru; 23. decembra v Toplicah in 6. januarja 1924 v Mirni peči. — Tajništvo je razporedilo posamezne KZ tako, da bo moglo pošiljati na vsak občni zbor govornike. Občni zbori bodo vedno po prvem sv. opravilu in so jih naj udeležijo ne-le člani Kmetijskih zvez, temveč vsi naši pristaši. — Zaenkrat razglašamo občne zборе samo za novomeški sodni okraj; drugi sodni okraji kakor: Trebnje, Žužemberk, Črnomelj in Metlika pridejo navrsti takoj za novomeškim. — Odbore KZ prosimo, da poskrbijo za obilno udeležbo, kakor tudi, da bodo vsi člani do občnih zbo-

Dobra gospodinja skrbi,
da ima njena hiša pri najmanjših izdatkih vseeno snežnobelo perilo. Zato uporablja ona le **MILQ** s znamko „GAZELA“

rov plačali letno članarino po 1 Din. — Okrožnico glede teh občnih zborov prejmejo gori navedene Kmetijske zveze prihodnje dni.

d Podružnica županske zveze v Črnomlju vabi svoje člane in odbornike k občnemu zboru, ki bo v nedeljo dne 25. novembra t. l. ob 8. uri dopoldne pri g. M. Skubic v Črnomlju. Prosi se gotove in točne udeležbe.

d Za kamniški okraj. V nedeljo, dne 18. t. m. ob pol 10. v dvorani kamniškega doma priredi Županska zveza za kamniški politični okraj zborovanje županov in občinskih odbornikov. Ker je velike važnosti za vse občinske funkcionarje, kako postopati napram oblastim, Vas ponovno opozarjamo, da se zborovanja polnoštevilno udeležite. Takoj po zborovanju se vrši občni zbor Županske zveze za kamniški politični okraj v Kamniku, na istem prostoru. Vsi župani in člani se opozarjajo, da se ga udeležijo polnoštevilno. — Odbor.

d Zborovanje Županske zveze za kamniški okraj. V nedeljo dne 18. t. m. se vrši v kamniškem domu v Kamniku ob 11. po zborovanju Županske zveze občni zbor okr. kmetijske zveze v Kamniku. Ker je to nekak glavna skupščina naše organizacije, kjer ima vsakdo pravico do besede, pozivljamo vse krajevne organizacije kmetijskih zvez, da gotovo pošiljajo svoje zastopnike.

Na Rakeku je bil v nedeljo shod SLS, na katerem je govoril g. Alojzij Vrtovec iz Ljubljane. Isti je popoldne poročal na shodu zaupnikov v Cerknici. Na obeh shodih je bila sprejeta zaupnica Jugoslovanskemu klubu. V Podzemlju je poročal svojim volilem isti dan poslanec Nemanjč in razkrinkal samostojne laži. Posl. Brodar je govoril ta dan na shodu v Velesovem. Povsod je ljudstvo odobravalo nastop naših poslancev in izjavljalo, da vztraja v boju, ki ga bije SLS za slovensko avtonomijo.

d Kako delajo z našim denarjem. Ministru za notranje zadeve je dovoljeno v proračunu 5 milijonov dinarjev, da z njimi poljubno razpolaga — navadno gre to za strankarsko časopisje. Za nezdgoje proti toči in drugim vremenskim nezdgomam je pa določeno 1 milijon dinarjev. Vsem ministrom skupaj pa je dano več tega denarja na razpolago za podkupovanje kot znašajo vsi krediti za kmetijstvo. Človeku se gabi ta balkansko-centralistična korupcija, ki sta jo pomagala ustvariti Pucelj in Žerjav.

d Razdelitev Slovenije. V notranjem ministru so sklenili, da se Slovenija končno razdeli, ker se bodo spomladi vršile volitve v oblastne skupščine. Poslanca dr. Kulovec in dr. Hohnjec sta šla v notranje ministru in odločno protestirala proti razdelitvi Slovenije. — Za mariborskega velikega župana bo imenovan dr. Ploj.

d Vendar enkrat. Vlada je poklicala v Belgrad našega konzula v Trstu g. Rašiča, da poroča o preganjanju, ki ga morajo trpeti naši bratje onkraj državne meje. To je uspeh odločnega nastopa naših poslancev.

d Netaktičnost. Ob priliki shoda proti italijanskim nasiljem je v Ljubljani mladina priredila po ulicah demonstracijo. Sokoli se niso mogli zdržati, da ne bi ob tej priliki izživali s svojo himno. Naj bi se raje skrili

od sramote: zakaj najhujši slovenski fašistovski priganjači v Istri so izšli skoro vsi iz — sokolskih vrst. Sokol je naroden na jeziku in v Ljubljani, v resnici je pa tam, kjer več nese.

g Odplačevanje vojne odškodnine Jugoslaviji je Nemčija zopet ustavila.

d Veliki župan dr. Lukan je odstopil. Svoj čas je bil liberalce, potem je pihal s samostojneži, nato je postal radikal. Može je bogat.

d Stolni župnik v Ljubljani g. kanonik Jos. Erker je v torek 13. t. m. praznoval v stolnici zlato mašo. Slavljenca še obilo let in zdravja!

d Jezersko pod upravo ljubljanske škofije. Ker se Jezersko z dvema župnijama po svojem položaju nagiba k ljubljanski škofiji, je vrhovna cerkvena oblast cerkveno upravo obeh župnij izročila ljubljanskemu škofu. Ta izprememba uprave se začne s prvim decembrom.

d Docent na vseučilišču je postal inž. Dušan Serbec, bivši ravnatelj završniške elektrarne, naš najodličnejši elektrotehniški strokovnjak.

d Žalostno pismo. Dne 17. p. m. je umrl v Stipu (Makedonija) vojak Anton Okorn iz Šmartna pri Litiji. Imenovani je umrl vsled dolbene malarije. Kakor smo izvedeli po izjavah njegovih tovarišev, počiva na tamkajšnjem pokopališču že mnogo sinov iz Slovenije...

Kraj, kjer služijo naši fantje, je zelo okužen po malariji, katera prav pridno pobira naše ljudi. Potreba in negovanje z bolniki je zelo žalostno. Imenovani je ležal skoraj ves čas boleznin na kupu gnile slame pod šotorom brez vsake bolniške oskrbe. — Zadnje dni pred smrtjo je bil prepeljan na tresočem se tremskem vozu v Štipsko bolnico. Vožnja je bila 40 km dolga in zelo mučna za bolnika.

Tudi ostali njegovi tovariši se nahajajo v zelo bednem stanju. Spanje na vlažnih tleh pod šotori in nezadostna oskrba je zelo mučna za naše fante. Pokojni je še v svoji boleznin moral prenesti 40 km dolgi marš z vso vojno opremo. Zdravniška pomoč je zelo slaba; v 40 km oddaljeno bolnico pošiljajo vojake še le takrat, ko vedo, da je že vse prepozno. — Največ pa zdravijo naše fante z zatvorom in ostrudnimi psovkami... Naši fantje postajajo žrtve s Pucelj-Zerjavovo pomočjo izkovanega centralizma! Poslanci Jug. kluba so se prejtn slej borili, da dobimo naše fante v Slovenijo... centralizem pa daje Srbijancem proste roke, da pošilja naše fante v Albanijo in Makedonijo.

d Naši rojaki v Westfaliji kličejo na pomoč. Nimajo nič jesti in so na tem, da umrejo lakote. Prav bi bilo, da bi se podvzela kakšna akcija v pomoč tem revežem.

d Izzeljevanje preko Belgije v Ameriko. Zadnji čas se dogaja, da prosijo nekateri potne liste za Belgijo, češ da imajo tam zagotovljen zaslužek. Belgijski konzulat v Zagrebu je sporočil izseljenškemu komisarijatu, da je prejel od svoje vlade nalog, naj ne vidira potnega lista ni enemu delavcu, ako nima odobrenje belgijskega ministarstva zunanjih zadev, ki pooblašča od časa do časa svoj konzulat za vidiranje potnega lista določeni osebi. Dalje je odredilo

belgijsko ministarstvo zunanjih zadev, da se morajo priložiti vsakemu potnemu listu sledeči dokumenti: 1. Izkazilo o narodnosti, 2. npravstveno spričevalo, 3. zdravniško spričevalo, 4. pogodba o delu in zaslužku ter izjava, da pošlje podjetnik delavca na lastne stroške v njegovo domovino, 5. spričevalo o strokovni spobnosti kvalificiranega delavca, 6. izjava delavca, da ne privede svoje rodbine v Belgijo. Te spise predloži belgijski konzulat svojemu ministarstvu, ki v zadevi odloči. Vobče pa se delavci, proseči vizum za Belgijo, brez nadaljnega odklanjajo. Potovanje v Belgijo je le navidezno; glavni cilj je Amerika. Izseljenci, ki mislijo, da se more priti na ta nezakonit način v Združene države, se opozarjajo, da je to zmotno in da so vsi stroški zastoj.

d Važno za invalide. Udruženje vojnih invalidov, podružnica Ljubljana, opozarja vse svoje člane in članice, da zanesljivo izroče do konca t. m. članske knjižice v pisarni tajništva Št. peterska vojašnica, soba št. 3.

d Obsojeni Orjunci. Svoj čas so divji Orjunci streljali v Zagrebu na lici ter več oseb težko ranili. Zato sta bila obsojena dva Orjunca — eden na dve leti, drugi na pet let ječe.

d Stepli so se visoki gospodje pozno v noči v kleti kavarne Emona v Ljubljani. Visoki gospodje — med katerimi so seveda junaški Sokoli prve klase najodličnejši borci, so metali kozarce in stole in se brcali prav nič po gosposko. Eden teh gospodov Sokolov je v svoji pretepaški navdušenosti celo plačeval godbo in ji dal — 20 dolarjev. Pretep teh prevzvišenih gospodov je bilo tako odlično, za vso našo javnost občepomembno in sokolsko-vzgojno dejanje, da je Orjuna takoj po pretepu izšla v posebni izdaji, da je do zadnje podrobnosti poročala o junaški borbi. — Ubogi narod, ki si izbira take voditelje in vzgojitelje!

d V Dolenjem Logatcu so liberalci pri volitvah pogoreli s svojo gospodarsko-delavsko stranko. SLS je dobila 13 odbornikov, »gospodarski delavci« pa 4. Vsaka hinvavščina je laž in laž ima kratke noge.

d Boga je klical za pričo. Pred par dnevi se je v Feldkirchenu pri Gradcu dogodil tale zanimiv, a strašen slučaj. Neki mož je bil obsojen, da je zastupil svojo ženo. Svoj samozagovor je končal: Vsegamogočni Bog naj me takoj s smrtjo kaznuje, če sem kriv. Komaj je to izgovoril, se je zgrudil mrtev na tla. Poklicani zdravnik je konstatiral samo — smrt.

d Sv. Pavel na Vrhniki. V nedeljo dne 4. t. m. se je vršila v župni cerkvi sv. Pavla na Vrhniki izredna pobožnost: posvetitev župnije presv. Srcu Jezusovemu pred novo podobo presv. Srca Jezusovega, ki jo je mojstrsko izdelal za veliki oltar naš akademični slikar Simon Ogrin. Podoba bo v okras cerkvi postavljena na veliki oltar vsako prvo nedeljo v mesecu in cel mesec junij ter bo pričala župljanom o enem najslavnejših dni v naši župniji posvetitve presv. Srcu; bo pa tudi v čast mojstru, ki je s to sliko povečal število svojih umetniških del.

d Barabstvo Puceljvih »kmetijacev«. Poroča se: V pondeljek zvečer sem se vozil s shoda zaupnikov SLS po dolenski železnični domov. Ker v kupeju ni bilo prostora, sem se stisnil na stolček v kotu hodnika in premišljeval o svoji in svojega naroda bridki usodi. Na državnem kolodvoru je prilomastilo kakih pet pijanih surovežev, ki so, opazivši v kupeju nekaj mirnih gg. duhovnikov, začeli takoj proizvajati svoj divjaški koncert. Kakor gadje so sikali v kupe, govorili bogokletno, sramotili duhovnike, češ da so zatajili Kristusa in prodali narod ter jih prav po mesarsko zmerjali s svinjami, peli nečuvence kvante in klicali: Živijo Pucelj. Sram me je začelo postajati med to druhaljo, da me je rodila slovenska mati. Nisem se mogel nič več premagovati v svojem skritem kottičku, glasno sem protestiral proti takemu početju. V tem se odpro vrata kupeja in kakor kovaške klešče močne se prikažejo roke ter stisnejo kolovodjo za vrat in še nekam, da je junaku kar sapa zastala in mu stopil mrzel pot na čelo. Tudi njegovi backi so utihnili. Kolovodjo je postavil sprevodnik na prihodnji postaji na hladno.

d Novice iz Amerike. V Lorainu je umrl v starosti 64 let Alojz Virant, doma iz Vrščajeve hiše na Igu pri Ljubljani. — Smrtno ponesrečil se je v Jolietu 37 letni Martin Pezdirc, rojen v vasi Kučeca pri Podzemlju na Belokranjskem. — V Ely Minn. se je po nesreči ustrelil v roko Al. Bukovic. Roko so mu morali odrezati. — Slovenska naselbina v Chicagi dobi novo slovensko knjižnico, ki bo del čikaške »Public Library«. V knjižnici bodo vse slovenske knjige, kolikor jih je mogoče dobiti. — Teško se je obstrlel 14 let. Viljem Schweiger, sin družine Jožefa Schweiger v Keewatinu Minn. — Avtomobil je povozil v Chicagu Ill. Antona Žabkarja. Zlomilo mu je nogo in tudi sicer je precej poškodovan. Prepeljali so ga v bolnico. — Smrtno so se ponesrečili v Clevelandu O. 89 letna Ana Strah, 15 letni sin Jožef Strah in 22 letni Ivan Gorše. — V Clevelandu O. je umrl 58 letni Ivan Vovk, doma iz Trbišča pri Žužemberku, v Milwaukee Wis. pa Jakob Strogl, doma iz Gornjegrade na Štajerskem. — V Export Pa. je umrl za pljučnico Andrej Sedej, v Clevelandu O. pa 75 letni Ivan Novak, doma iz Spodnjega pri Dobrem Polju.

d Vabilo. Kat. slov. izobraževalno društvo v Št. Juriju priredi v nedeljo, dne 18. novembra ob 10. popoldne in ob pol treh popoldne igro »Na dan sodbe« v treh dejanjih. K obilni udeležbi vabi odbor.

dSodražica. V soboto 17. t. m. ob polosmi uri zvečer in v nedeljo 18. t. m. ob 3. uri popoldne priredi orlovski odsek veseloigro »Čevljar« združeno s petjem. Ljubitelji smeja in poštene zabave vljudno vabljeni in dobrodošli.

d Požar na Brezovici. V sredo 7. t. m. popoldne je gorelo pri Kuclerju. Pogorelo je gospodarsko poslopje in vsa mrva. K požaru so prihitele vse tri požarne brambice v občini, ki so ogenj omejile in rešile žito.

d Pisalni stroji v Ljubljani so postali najljubši predmet ljubljanskim tatovom. Izginjajo drug za drugim iz raznih pisarn.

Širom domovine.

IZ GORENJEGA LOGATCA.

Spet se je izkazal vzor gospodarstva naš obč. odbor. Župan in znameniti Rihar sta letala od hiše do hiše ter iskala stanovanja za uradništvo, ker se baje bliža čas, da se odstranijo vsi državni uradi iz Gorenjega Logatca, če ne bo stanovanj za uradnike. Da bodo iz naše občine odstranjeni uradi, je tudi zasluga liberalnih magnatov, ki so se vedno branili dati na razpolago stanovanja uradništvu in agitrali celo tako daleč, da pod nobenim pogojem ni prodajati življenjskih predmetov uradništvu. Posebno se je izkazal v tem oziru novopečeni kandidat — cvetka liberalne liste — Kori, ki se je nedavno izrazil, da z živili raje na gnoj kakor jih prodati »skricem«. Njegov barbarski izraz so si »skricel« dobro zapomnili in zato bodo pri volitvah z ljudstvom vred lopnili po njem. Vsega gorja in da postane z odstranitvijo uradov naša občina enaka gorski vasi, so krivi liberalni magnatje z njih nadutostjo in ker nimajo nikakega sočutja do svojih občinarjev. — Značilno je, da vsi ti brezsrčni liberalci stanujejo na levi strani ceste proti Kalcem in da vsi ti magnatje so takorekoč kot prvi vpisani v kandidatni listi. V event. slučaju, da si priborijo tudi četrti mandat, potem bode naš bliščeča žlahta izvoljena.

Liberalni dopisnik se je spet razčepiril v zadnji »Domovini«. — Volilec namerava nametati peska v oči s propagando, da nameravajo »klerikalci« po volitvah prezdati župnišče na občinske stroške. Slabo taktiko so si izbrali liberalci, če mislijo, da bodo s prezidavo župnišča begali volilce. Tukaj bi bil na mestu izrek: »Oče odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo.« — Tudi mi odpustimo dopisniku »Domovine«, zato njemu ne odgovarjamo, pač pa javnosti, predvsem volilecem, do bodo poučeni o liberalnih mahinacijah. — Dopisniku »Domovine« gotovo ni znan zakon o cerkvenih stavbah z dne 20. julija 1863, dež. zak. št. 12 s spremembami §§ 5, 6 in 7 po zakonu z dne 20. marca 1890, dež. zak. št. 7, v katerem je določeno, da ima dolžnost popravljati cerkveno zgradbo (župnišče) najprvo patron cerkve, če tega ni, potem se krijejo stroški iz cerkvenega premoženja, če tega ni, kak privatnik, ki se je pogodbeno zavezal, če teh in drugih ni, potem še-le pride na vrsto občina, ki je v to primorana potem konkurenčne razprave in to ne glede ali sedi na županskem stolu »klerikalci« ali liberalci. Ta zakon menda velja tudi za našo občino in valed tega je bedasta liberalna propaganda med ljudstvom, da bodo »klerikalci« po zmagi popravljali župnišče na obč. stroške. Končno pa je liberalizem v tej zadevi smešno odgovarjati, ker konkurenčna obravnava za popravilo našega župnišča se naš vrši 13. t. m. in topot še pod patronanco liberalnega župana. Iz tega je razvidno, da po omenjenem zakonu mora, ako ni drugih podpornikov stroške za popravila cerkvenih stavb nositi občina, naj ji stoji na čelu liberalci, komunisti, Kitajci ali pa divji mož. — Povdarjamo, da teh vrstic ni mogoče navedli radi umazane »Domovine«, temveč radi javnosti, da volilci spoznajo liberalno laž, ker brez laži ni pri njih življenja, laž je njim duševna hrana.

METLIKA.

Nekaj posebnega je v naši fari lepo zvonjenje, ki očara vsakega. V Metliki buči največji zvon, kar so jih doslej vili po vojski Strojne tovarne in livarne v Ljubljani in tudi prijazne podružnice imajo po večini že svoje glasnike veselih in žalostnih dogodkov. Ko dobi še Božakovo že naročene zvonove, bo ostala le še ena podružnica brez njih. Menda tudi ta ne bo zaostajala! Cenimo pa le bron tudi in samo pri eni podružnici so bili bolj hitri, da imajo jeklene. Nabavila jih ne toliko bogastvo kakor resnična požrtvovalnost. — V nedeljo 28. oktobra so posebno slovesno po-

svetili zvonove v Slanpi vasi. Slovesnost je izvršil proč. g. prior Val. Učak ob asistenci več gg. duhovnikov. Vas je majhna, a je lahko drugim zgled, kaj premore slova in požrtvovalnost! — Marsikaterega kraja zvonovi so oddali svoj glas že v »Domoljubu«, sprejmite g. urednik tudi naše poročilo, se bomo pa drugič oglašili še s kakšno drugo vestjo.

NAKLO.

V nedeljo, dne 18. t. m. po prvi maši se bo pričel v stari šoli tečaj za pouk v živinoreji in kmetijstvu, ki bo trajal en teden. Vodil ga bo priznani veščak g. Anton Pevc s pomočjo g. ekonoma Hladnika. V nedeljo bo predavanje tudi popoldne po litanih. V delavnikih bo en govor (dve uri) dopoldne, eden popoldne; poleg tega bo vsak dan še svečer od 7. do 8. ure govor o tem, kar se je učilo čez dne. Zvečer bo posebno pripravno za gospodarje in gospodinjice, predavanja podnevi pa naj bi stalno in redno obiskovali mlajši. Ker je pouk brezplačen, zraven pa tako potreben, porabimo redke prilike, da se v kratkem veliko naučimo.

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

Daleč na okrog so znani šentjernejski živinski sejmi. Od teh ima občina, kakor tudi Šent Jernej vselej veliko korist. Nam domačinom je še prav posebno pomagano, ker doma lahko živino postavimo na semenj, za izkupiček pa si nakupimo drugih potrebnih. Ker imamo pa zadnji čas stalnega živinskega zdravnika, ki je občini precej »gorak«, so prišli sejmi v nevarnost. Ze jernejev semenj je skušal zatrej in to prav v zadnjem trenutku. Zasludil je namreč tam pri Skočjanu v neki vasi »kugoc« pri parkljati živini. Le strogi nastop župana je tedaj še rešil sejem. — Za zadnji sejem pa je naš živinski zdravnik zopet zasledil živinsko »kugoc« ter povzročil živinsko zaprtje za cel okraj. Tako se zadnji ni mogel vršiti sejem za parkljato živino. Župan je zastoj posredoval pri glavarstvu. Zvedeli pa smo, da se je živinski zdravnik dobro znani osebni izrazil: »Naj župan še tako hodi k glavarstvu, sejem bo šele takrat, kadar bom jaz hotel.« Za par slučajev »kugoc« mora trpeti ves okraj! Ali ne bi bilo bolje sk. beti za okuženo živino in osamiti okužene hleve, kakor pa da mora toliko drugih gospodarjev gospodarsko trpeti! Pa še več! Priganih je bilo na zadnji sejmi več konj. Zdravnik tudi teh ni pustil na sejnišče, češ da ljudje z obleko prenašajo »kugoc«. Da, da, naš »civilnoporoceni« živinski zdravnik je še precej »kugoc« zanesel v naš kraj. Potem je bilo pa vse dobro, ko so ljudje po dvoriščih barantali za konje.

PRISTAVA PRI TRŽICU.

Mnogo se trudijo različne organizacije kakor tudi nekatere oblasti dandanes, kako bi omejile brezumno pijančevanje in privedle slovenski narod zopet na pot treznosti in varčevanja. Toda vse njihovo delo je zastoj in bo brez uspeha, dokler bo po Slovenskem tako ogromno število gostiln, ki naravnost pospešujejo pijanstvo, zastoj, dokler se bodo tako pretirale postave, ki omejujejo pijančevanje. Za policijske ure se nekateri gostilničarji prav malo zmenijo, ob vsaki uri z vsehjem sprejmejo vsakega pivca. Če se kateri kdaj zasaži, plača kazni, ki je zelo malenkostna in zaradi tega brez vpliva na pobojšanje. Zgled takšnih gostiln imamo tudi pri nas. Dne 28. oktobra 1923 je trajalo v neki gostilni popivanje in kričanje do pol treh v jutro, ki bi se kmalu končalo s pretepom. Dotični gostilničar se tem potem opozarja, da mi vaščani hočemo mir, do katerega bomo pa tudi prišli, magari za ceno gostilne in da njegovega imena prihodnjije ne bomo samolčali. Zares, prav nič čuditi se ni, če vladarske toliko revščina, ko pa roma v tovarnah zaslučeni denar naravnost v gostilno, kjer se tako brez potrebe in usmiljenja zapravlja, proč meče. Ni čuda, če je toliko podivjanost med mladino, ko je v same naši mali občini 8 gostiln, katere so vse nedelje in praznike polne in v eni se teči celo brez licence.

RADOMLJE.

Dne 11. novembra 1923 je bil občni zbor Kmetijske zveze v Radomljah. Poslanec Strein je poročal o parlamentarnem delu Jugoslovanskega kluba in o političnem položaju. Povdarjal je zlasti, da boj za avtonomijo ni brezuspešen in bo prinesel avtonomističnemu programu sigurno zmago, če ne bodo volilci prezgodaj postali maleduani. Zato morame vsesplošno pozivati na vztrajnost do zmage.

Zborovalci so pritrjevali izvajanjem poslančevim in izrekli zaupanje Jugoslovanskemu klubu. Zbor je sklenil tole resolucijo:

Občni zbor Kmetijske zveze v Radomljah najodločneje protestira proti krivični razdelitvi davkov ter zahteva izenačenje davkov in pravično odmero, kajti če bo sedanji način obdavčevanja obstal, bo uničil vsakega kmetijskega gospodarja. Najodločneje protestira proti uvedbi kuluka. Slovenci smo dosedaj vzdrževali ceste brez kuluka in jih homo še nadalje. Kuluk naj se izvaja v Srbiji ali Maceoniji, če je za tamošnje razmere umesten.

JEZICA PRI LJUBLJANI.

Orlovski odsek priredi v nedeljo, dne 18. novembra ob 3. popoldne v društvenem domu igro: »Mlinar in njegova hčica. Prijatelji dramatičnih predstav uljudno vabljeni. Predprodaja vstopne pri br. Fr. Dovcu v Stožicah št. 13 in na dan uprizoritve v društvenem domu. Igra se ne ponovi. Bog živil!

PLANINA PRI RAKEKU.

V nedeljo dne 18. novembra imamo občinske volitve. Slovenska ljudska stranka je prva vložila kandidatsko listo, zato volivci SLS, vedite dobro, da je naša skrinjica prva. SLS je postavila take može v svojo kandidatsko listo, ki nam jamčijo, da bo občinsko gospodarstvo zopet v pravih rokah. Naravnost smešno je, s kako revščino kandidatov se more ponasati sicer tako bahata liberalna stranka. Posebno dobro naj si listo liberalcev ogledajo Lažani in Jakovčani in potem bodo kakor en mož korakali v boj za Slovensko ljudsko stranko. Da nam ne bodo brezverski Sokoli z nadutim učiteljem gospodarili, zato boste volivci SLS že poskrbeli. Agitatorjem za liberalce pokažite vrata! Torej v nedeljo 18. novembra vsi s kroglicami in prvo skrinjico SLS!

DOBRNIC.

V zadnjem Kmetijskem listu se jezi nek dopisun nad našim g. župnikom, češ, da je zaprl cerkev v Seleh pred mazačem Kastelcem z Lisca, ki so ga naprosili naši samostojni v namen, da prenovi oltarje. Ne da bi se spuščal v to zadevo globlje, ugotavljamo samo, da je ravnal g. župnik popolnoma prav, ker vemo, da nikakor ne gre dajati cerkvenih popravil človeku, ki o cerkveni umetnosti nima niti pojma, ker se tega ni učil. Imenovan Kastelic je popravil, boljše rečeno pokvaril v cerkvi v Knežji vasi tri oltarje, ki so sicer izdelani v krasnem baročnem slogu. In to brez vednosti župnika! Vprašamo: kje je oblast, da ne vidi tistih, ki brez obrtnega lista odjedajo kruh onim poklicnim obrtnikom te stroke? Izvrševanje del, ki spadajo v okvir umetnosti, je sicer prosto, toda to kar dela Kastelic od daleč ne moremo imenovati umetnost, ampak čisto navadno pacarijo. Od tod tudi pritožbe naših podobarjev, n. pr. g. Vodnika v Novem mestu, ki bi zaslužili v prvi vrsti, da se mu kot vsestransko zmožnemu podobarju gre na roko vsaj v novomeški okolici, ne pa da se nekateri poslužujejo ljudi, ki pokvarijo še to, kar je lepega v naših cerkvah in kapelah. (Kaj si samostojneži vse upajo! Ali je župnik gospodar cerkve ali samostojneži? Op. uredn.)

CERKLJE OB KRKI.

Dne 28. oktobra je bila seja K. Z. za Cerklje. Može in odborniki KZ., zavedajte se, da je to vaša strokovna in politična organizacija. Tukaj je možno se pogovoriti v vseh gospodarskih zadevah ter vprašati in odgovarjati stvarno. Da je pa naša stran še tako zaspana, zlasti tukajšnja Krška dolina, se pa kar čudimo. Zadruga ni druge kot pa konsumov in prav toliko posojilnic, ter nekaj Orlov in Orlic. Kaj pa drugo? V Cerkljah se je zato zavzel odbor KZ., da bo skrbel za mesečna predavanja, ki bodo vsak mesec tretjo nedeljo po prvi maši zjutraj. Na program so predavanja s sledečo stvarino: 1. Kmetijsko gospodarstvo, 2. Zadrugništvo, 3. Zavednost kmeta, 4. Sadjereja, 5. Politika, 6. Živinoreja; o tem več, 7. Mlekarstvo in živinorejska zadruga, 8. Živinska zavarovalnica, 9. Vinarska zadruga, 10. Pravi-

čereja, 11. Organizacije, 12. Pašniki itd. Torej očetje, če ljubite svoje otroke, pridite poslušati in združite se, ker s tem pripravljate svojim otrokom boljše bodočnost. Bodimo zavedni ter podpirajmo sami sebe. Vabimo torej moze in fante, pa tudi žene in dekleta naj pridejo vsako tretjo nedeljo v mesecu v dvorano Kat. doma. Pri seji so bile sprejete sledeče resolucije: 1. Protestiramo proti nameravani ukinitvi bogoslovne in medicinske fakultete. Pozivljamo vlado, da naj rajši ukine nepotrebne gostilne. 2. Protestiramo proti odpravi krajin, okrajnih in višjega šolskega sveta. Kadar bo vlada plačevala iz svojega žepa, tedaj pa naj gospodarji. 3. Protestiramo proti vpeljavi kuluka, KZ. povdarja, da naši ljudje že plačujejo cestni davek, ter bi ceste morale biti v redu. 4. Protestiramo proti naredbi, da prečanski kraji plačujejo več davka nego Srbija. Ali nismo tudi mi v državi SHS, kot so Srbi? 5. Protestiramo proti tako visokim taksam, ki jih morajo plačevati dediči, kadar prevzamejo od svojih starišev posestva. Kajti če sin ali hčer prevzame posestvo, mora dajati tudi doto svojim bratom in sestram; poleg tega so davki, zavarovalnina in drugi stroški. Na tak način torej dedič posestvo kupi, ne pa podeduje.

Črtice iz sedanjih dni Cerkve

Narodna sprava nemških in francoskih katolikov: 1. julija 1. l. — na praznik presvete Krvi Gospodove — je pozval francoski duhovnik Henry Demulier svoje katoliške rojake, naj na to nedeljo molijo za Nemce in darujejo zanje sv. obhajilo. In res! Stotine duhovnikov in vernikov v Normandiji, v Bretaniji, v Franciji, v Parizu, v Bordou, zlasti pa še v onih krajih, ki so bili opustošeni po svetovni vojski, se je odzvalo njegovemu pozivu. Darovale so se svete maše in prejeli so sv. obhajilo z namenom, da pride do narodne sprave. Isti duhovnik je pisal nedavno »Zvezi mednarodnega evharističnega združenja« na Dunaju sledeče pismo: »Pred enim mesecem sem prejel od nekega mladinskega društva v Berlinu poziv, da bi se vsi narodi združili med seboj na podlagi sv. evharistije. Oddal sem to pismo našemu mladinskemu društvu »Sillon catholique« v Parizu in priznati moram, da smo bili vsi od kraja razveseljeni. Zakaj v Parizu smo splošno vsi prepričani, da bo svetovni mir zagotovljen šele tedaj, kadar se Nemci in Francozi odkritosrčno sprijaznimo. S tem namenom smo začeli v Parizu objavljati »Katoliško

korespondenco«, to se pravi pisma, ki nam jih pišejo naši nemški prijatelji iz Nemčije in iz katerih pisem veje bratska ljubezen. Jaz sem v zvezi z 800 dopisniki v Franciji in prav s tolikimi v Nemčiji. Francozi dopisujejo, kolikor največ mogoče v francoskem in Nemci v nemškem jeziku. Popravljena pisma pa si vračamo in poštnino plačujejo Francozi.

V Bretaniji pa so Berlincem predlagali, naj se vpelje »mednarodna nedelja« (Dl-manche international), to se pravi, prvo nedeljo v mesecu naj darujejo Francozi sveta obhajilo za Nemce in obratno Nemci za Francoze. In res s tem namenom smo prejeli sv. obhajilo 3. junija v Berlinu, Parizu, v Bretaniji in v Friburgu v Brizgovi...«

Za naše gospodinje.

PREZIMOVANJE CVETIC.

Letošnje poletje nas kar ni moglo zapustiti. S svojimi vabljivimi žarki se je toplota skoraj vroče, dolgo in prisrčno poslavljala od nas. Pa zares, zapustilo in na novo nasulo nam je pisanega razaobarvnega cvetja. Najstarejši ljudje ne pomnijo tako bogatega cvetnega darovanja. A kljub letošnji solnični toplomili jeseni, bo resno treba premisliti, kam in kako naj spravimo svoje drage ljubljene cvetice, da nam jih slánca, ki nas drevi ali davi zagotovo obišče, ne pomori.

Cvetice razločujemo v vrtno in lončnico. Med vrtno cvetice spadajo 1. tiste, ki so za stalno presajene po vrtnih gredicah; 2. take, ki so posajene spomladi ob robu gredic; 3. take, ki jih posadimo v jeseni v zanje pripravljene prostore.

K cveticam stalnicam prištevamo: narcise, vrtno šmarnice, perunike (iris), potonke, funksije, tritome, srčke, lupinus, vrtnice in še druge. Razen tritom in vrtnic prezimijo vse brez odeje. Tritome pa morajo biti dobro pokrite z gnojem. Vrtnicam pa je zakopati krono v zemljo in jo pokriti z listjem in drugimi vrtnimi odpadki. Vrtnice grmovke so navadno bolj trde, zato jih vsaj vseh ni treba pokrivati. Bolj nežne in fine pa potrebujejo tudi odeje, katero napravimo tako: predolge izrastke porežemo, nato upognemo ostale vejice in vršičke in jih pritrdimo s kako težko stvarjo k tlom n. pr. kamnom, opeko, polenom itd. Nato jih pokrijemo z listjem, slamo in žaganjem. Povrhu pa položimo vejevje, na vejevje pa še kamenja, da veter ne odnese odeje. Čas zavarovanja vrtnic je mesec november, ko začne že zmrzovati.

Med cvetice, ki jih poberejo v jesen iz zemlje prištevamo različne čebulnice, gomoljnice in korenčnice. Najbolj navadna čebulnice so meček (gladiolus) in temu podobna mantbrecija s bolj nežnim cvetjem in listjem. Ko pritisne mraz, se čebulice pobere iz zemlje in shranijo na suhem in ne mrzlem prostoru.

Prelepa cvetica je kana, ki razen dobro pognojene zemlje, solnične lege in obilnega zalivanja ne potrebuje nege. Za zimo je bolj občutljiva in kaj rada segnije. Iz zemlje poberejo njene gomolje, stebila ji porežemo in jo shranimo v topli suhi kleti ali še bolje v rastlinjaku.

ZLATOROG MILO

Pazite na obilne pene

ki jih daje Zlatorog-milo!
Prati perilo z Zlatorog-milom
je veselje, ker odstrani brez
truda vsako onesnogo. — Kdor
želi imeti lepo perilo, naj torej
vzame samo ZLATOROG!

Muza. Ta velikanska pernica je kras vsakemu vrtu. Njeno prezimovanje pa ni lahko in zelo težko preživi zimo brez rastlinjaka. V jeseni, prej ko začne zmrazovati, se vzame muza iz tal, se dene v veliko posodo, na korenine pa se nasuje suhega peska. Tako pripravljena se spravi v topel rastlinjak. Razen dveh listov se ji porežejo ostali. Zalivati je ni potreba.

Med cvetice, ki jih nasadimo v jeseni, da nam v zgodnji pomladi cveto, spadajo: vrtni hijacinti in tulipani. Oboji spadajo k čebulnicam. Hijacint je precej izginil iz naših vrtov, ker so njegove čebule valed valute predrage. Naročali smo ga iz Harlena na Holandskem in so bile čebule od 6 vinarjev kvišku na razpolago. Dobili so se v vseh barvah, polneni in enostavni.

Za hijacinte in tulipane pripravimo zemljo v jeseni. Dobro pognojena rahla z drobnim peskom pomešana mora biti ta zemlja. Napravi se tako: 40—50 cm visoko se nadeva kompostnice, pomešane s preležanim govejim gnojem; po vrhu pa z drobnim peskom pomešane prsti 15—20 cm na debelo. V tako pripravljeno posteljo polagamo čebule hijacint in tulipanov 6—8 cm globoko in 15—20 cm narazen. Čas za to sajenje je oktober in november. Ko začne zmrazovati, jih pokrijemo z listjem ali slamo.

Dalije ali georgine postanejo vsled plesnobe in gnilobe neporabne. V jeseni, ko jih poberejo iz zemlje, glejmo na to, da se ne otrese zemlja, ki se drži korenin gomolnic. Na zračnem prostoru naj se osuše. Osušene se spravijo v suh in pred zmrazino varen prostor. V pregorkem prostoru poginejo vsled suhe gnilobe; v premrzlem pa vsled vlažne gnilobe. Ostanki stebel se poržejo prav pri korenini. Suh pesek, šota ali žagovina jim je prav dobra podlaga, ki jih brani gnilobe in plesnobe. Čez zimo jih pregledati ne bo škodilo.

Krompir z jabolki. Kuhaj olupljen, na debel zrezke zrezan krompir, ga osoli, posebej pa kuhaj kislja olupljena jabolka, ki jih zreži na zrezke; ko je krompir kuhan, ga odcedi in k jabolkom stresi, naj vse skupaj še nekoliko povre; zabeli z mastjo, v kateri si zarumenila žlico drobtin. (Krompirja kuhaj še enkrat toliko kakor jabolka.)

Guljašev krompir. Olupi in zreži na kocke dva debela krompirja. Deni v kozo eno žlico masti, eno drobno, na listke zrezano čebulo, ščep sladke in ščep pekoče paprike; ko se čebula zarumeni, pridaj pripravljene krompir. To pari med vednim mešanjem 10 minut, osoli, potresi s zelenim peteršiljem in ščepom kimlja ter počasi prilivaj četrt litra gorke vode in kuhaj do mehkega.

Zeljnatu juha. Zreži na rezance malo zeljnato glavo in jo kuhaj s toliko vode, da lahko vre do mehkega. Napravi blede prežganje in stresi vanj odcejeno zelje, zalij z juho od krompirja ali juho, v kateri si prevrela kosti in sicer toliko juhe prillj, kolikor ju rabiš za obed. Posebej pa kuhaj pest riža in ga stresi v juho, preden jo postaviš na mizo.

Kako odstranimo bradavice. Svežo hrastovo skorjo raztolci in kuhaj kake 2 uri. V tej vroči vodi, kolikor prenese roka, drži

roke dvakrat zaporedoma dalj časa. Vsak dan pa umivaj z isto vodo menjaje mrzlo in gorko, bradavice. V osmih dneh ti izginejo brez sledu. Bradavice ne smejo biti ranjene.

To in ono.

Zavarovan za dve minuti in 59 sekund. Najbolj čudno zavarovanje je sklenil pač neki Swarthmoore. Letos 10. septembra je opazoval v mehikanski državi Durasog solnčni mrk; bal se je, da bi se mu fotografiranje ponesrečilo in je z neko zavarovalno družbo sklenil sledečo pogodbo: »Če bi se zaradi oblačnega vremena ali pa zaradi vetra, ki so v Durango zelo hudi, ponesrečil fotografični posnetek popolnega solnčnega mrka, trajajočega od dveh 34 minut in 17 sekund pa do dveh 37 minut in 16 sekund dne 10. septembra 1923, plača zavarovalna družba gospodu Swarthmoore 10.000 dolarjev.« On sam je plačal 500 dolarjev zavarovalnine. Nismo mogli zvedeti, ali se je fotografiranje obneslo ali ne.

Moderni Robinzon in njegova žena. — Amerika se razprostira daleč proti severovzhodu; zadnji odrastek se imenuje Alask. Brzokavi nam poročajo, da so dobili tam nekakega modernega Robinzona. Razlika je med našim šolskim Robinzonom in onim ob Alaski je ta, da je slednji oženjen. Sta pa to neki učitelj iz ameriškega mesta Bostona in njegova žena, ki ju je pred več leti zanesel doslej nepojasnjen slučaj na oni oddaljeni polarni otok. Tam sta si uredila bivališče in se bavita s prodajo lisičjih kož. Mislila sta začetkoma, da še nikdar pred njima ni bilo nobenega človeka na otoku; pa sta kmalu videla, da sta se motila. Silno sta se začudila, ko sta našla na paši starega sicer pa zelo zdravega konja; dokaz, da so bili že prej ljudje tam, da so pa na konja ali pozabili ali pa ga niso mogli vzeti seboj, ko so odhajali. Pozneje sta zvedela, da je bil konj že tri leta čisto sam na otoku. Poleti je že še šlo, dosti je tam detelje, divjega graha in drugih rastlin; neumljivo pa je, kako se je konj preživel pozimi; sneg leži na metre na debelo in divji viharji divjajo po otoku. Konja sta moderna samotarja imenovala »Petek«, kakor beremo slično v povesti o Robinzonu.

Ko sta bila prišla nova naseljenca na otok, je bil konj popolnoma podivjan in sta rabila precej časa, preden sta ga spet ukrotila. Napravila sta si koč in lisičarno. Konja sta uporabljala v prvi vrsti za to, da je vozil krmo za lisice na različne točke otoka, domov pa les, naplavljen na obalo. Lisice v ujetništvu ne uspevajo, zato sta jim pustila popolno prosto gibljivost. Izredno so plahe in se nikdar na človeka ne navedijo. V slučaju nevarnosti samica mladiče rajši pomori, samo da niso ujete. Sicer bi bila pa tudi kožuhočina dosti slabša, če bi lisice ne bile proste. Na otoku pa mislijo, da so proste, in se lovijo nemoteno okoli. Zato se pa tudi silno množijo in kožuh postane izredno poln in fin. Nekemu slučajnemu obiskovalcu otoka je rekel Robinzon, da je glavni pogoj za uspevanje lisic vsakdanje redno polaganje hrane na številnih krmil-

ših otoka. Zlasti je to potrebno pozimi. Polagajo jim pa zelenjavo, kunčevino in pa meso morskega psa, če ga morejo dobiti. Morske pse loviti je zelo težko, sila so oprezni in zavohajo lovca že na veliko razdaljo. Samo strel v glavo je dober; v tem slučaju splava truplo do obale, pri vseh drugih streljih se pa žival utopi in je zgubljena. Poleti se lisice za položeno hrano večkrat ne zmenijo in si jo poiščeje same. Ob obali iskopavajo ribja jajca, lovijo majhne ribe, ki so si upale preblizu brega, ropajo ptičja gnezda itd. Vsako leto pride na otok trgovec s kožuhočino; Robinzon mu proda kože ubitih lisic in dobi v zameno vsakdanje potrebščine. Gotovo sta ta dva samotarja bolj srečna kakor pa tisoči mestnih prebivalcev.

Številne nesreče. Številka 13 je že od prastarih časov sem na slabem glasu. Nekateri so mislili, da pride to od Kristus in njegovih 12 apostolov, skupaj 13. A umrl ni samo Judež, umrl je tudi Odršenik. Z razlago srečnih in nesrečnih števil se je pečala že grška šola Pitagorejev, pa tudi židovski Talmud. Ta ne mara števil 2, 4, 6 itd., se jih kar boji, srečne so mu pa številke 1, 3, 5 itd. Seveda je za zločince včasih to zanič; če je kdo v Indiji kaj hudega zagrešil, mu jih niso našteali 100, ker pomeni to nesrečo, temveč 101. Zanj seveda tudi 101 ni bilo nič kaj srečnega. Iz tega strahu pred 2, 4 itd. si razlagamo tudi 101 strel ob slavnostih, zakup na 99 let, kakor so ga imeli na primer Evropeci na Kitajskem, tisoč in ena noč v orientalskih pravljicah itd. Kako potem to, da je številka 13 tako nesrečna? Pravijo, da zato, ker sestoji iz 2 krat 2 in 3 krat 3, torej iz prvih dveh kvadratnih števil.

Kako se smejamo? Neki modrijan, ki je imel preveč časa, je študiral smejanje ljudi in pravi, da iz smejanja lahko sklepa na značaj dotičnega. Kdor se smeja na a, tisti je dober in odkrit človek, zvest prijatelj, zadovoljen, gibljiv, a tudi muhast in spremljiv. Onih, ki se smeja na e se moramo varovati, so hladnokrvni in otožni in nekaj skritega je v njih. Otroci se smejaajo večinoma na i; in odrasli, ki se tako smejaajo, so si ohranili vse svoje otroške lastnosti; neodločni so, plašljivi, ljubeznivi, dostojni, niso egoisti in radi pomagajo, pa tudi niso energični in delavni. Smejanci na o si znajo pomagati, se ne menijo za mnenje drugih, gredo neomajno po svoji poti naprej in postanejo veščidel bogati in ugledni. Samozavestni so in plemeniti, lahko se zanesesh nanje, čeprav iščejo v prvi vrsti svojo korist. Najmanj simpatični so tisti, ki se smejaajo na u; nimajo nobenega smisla za kakšno šolo, so sami zase, zmeraj kaj premišljujejo, in ne vemo, kam bi jih dejali. Sicer se pa itak malo smejaajo.

Sedaj naj pa vsak sam sebe preštudira in premisli; in če vidi, da se smeja na u, naj gre vase in naj se smeja odslej na o; pa bo bogat in ljudje ga bodo spoštovali in radi imeli. (Ta modrijan, ki je to pogruntal, se gotovo smeje na u.)

Razmere v jeklarski industriji v Združenih državah Amerike. Velik del naših izseljencev je zaposlen v jeklarski industriji, zlasti pri »United States Steel Corpora-

dion«. Pri tem podjetju je uvedeno dvanajsturno dnevno delo kljub protestu delavstva in javnosti. Delavci so strogo nadzirani; če govore s človekom, ki ni nastavljen pri tem podjetju, so na mestu odpuščeni. — Okoli 1304 delavcev je zaposlenih v oddelku odprtih kurilnic in to izmenoma 10 ur in 14 ur ponoči tudi ob nedeljah. Delo je naporno in nevarno. Ves čas trepeta delavec pred nezgodo, ki mu grozi od tekočega jekla, dvigal, lokomotiv itd. Plačuje se na uro 90, 60, odnosno 50 centov. Cezurno delo se plačuje kakor redno. Kdor se brani delati ob nedeljah ali čez uro, mu je delo na 10 dni odpovedano. Za zdrave delavcev se podjetnik ne briga niti najmanjše

Ponižnost. Slikarja Liebermanna je obiskala neka gospa in je polna občudovanja vzkliknila: »Mojster, Vi ste velik, edini! Jaz poznam sploh samo dva slikarja, Velazqueza in Vas, ljubi gospod profesor!« — Velezquez je bil slaven španski slikar. Liebermann jo pogleda malo postrani in reče odurno: »Mene in Velazqueza? Zakaj, a tega?«

Spremljevanje in vrata. Glasbenik Spontini je obiskal glasbenika Zoleldiena in ta ga je potem hotel spremiti do vrat. Spontini se je branil in je rekel, gostitelja gotovo ne hoteč žaliti: »Ljubi gospod tovariš, preveč se trudite s spremljevanjem.« — To se lahko razume, da je preveč vlučen, ker ga spremlja, ali pa da samo druge glasbenike spremlja na klavirju in sam ne napravi nič izvirnega.

Boieldien je pa najbrž mislil drugo, je zameril in je rekel: »Saj ni res, hotel sem vam samo vrata pokazati!« — To lahko vzamemo dobesedno, ali pa, da ga je hotel vreči ven.

Hansa Bülowa, znanega skladatelja in kapelnika, je nagovoril nekoč popolnoma mu tuj človek s staro frazo: »Stavim, da se me ne spomnite.« — »Stavo ste dobili,« reče Bülow in gre naprej, oni pa zija za njim.

Humorist iz orient. V Perziji je vladal v osemnajstem stoletju grozoviti šah Nadir (1736—1747). Nekega dne se je šel sprehajati ob zunanji strani obzidja glavnega mesta in je videl tam moža, sedečega pod drevesom. Obstal je pri njem, začel se je razgovarjati z njim in ga je vprašal: »Povej mi, ali je vladar te dežele trinog ali pravičen mož?«

Mož mu takoj odgovori: »Strašen trinog je.«

Šah ga vpraša začuden: »Ali ga poznaš?«

»Ne, ne poznam ga.«

»Torej, da boš vedel, jaz sem vladar te države. Kaj boš pa na to rekel?«

Mož se je zelo ustrašil, a se je brž zavedel in je vprašal šaha: »Ali pa ti mene poznaš?«

»Ne.«

»Jaz sem sin nekega trgovca in sem vsak mesec tri dni neumen. Danes je po nesreči eden od onih treh dni.«

Šah se je smejal in je šel naprej, oni se je pa seveda tudi smejal.

Isti šah, silno zaljubljen vase, je rekel nekoč sam pri sebi: »Vse na zemlji in v nebesih je ustvarjeno zaradi mene, Bog je ustvaril vesoljstvo nalašč zame!« Tedaj se mu vrede muha na nos in mu reče: »Ti

tepec ti neumni, nikar ne misli, da je to res in da je ravno zate ustvarjeno. Vidiš, ti si zame ustvarjen.«

Nekoč je šel s svojim sinom na lov. Vroče je žgalo solnce, odložila sta piasče in jih vrgla dvornemu norcu na pleča. Šah se je smejal in rekel: »Vidiš, ljubi moj norec, sedaj nosiš tovor osla!«

»O ne, moj gospod in kralj, ne nosim tovara osla, nosim pa tovor dveh oslov.«

Listek.

Dekle z Močevja.

(Švedski spisala Selma Lagerlöf.)

(Dalje.)

3.

Helga z Močevja je prišla sedaj v Nerlundo, in vse je bilo dobro. Bila je dobrovoljna ter spretna in hvaležna za vsako dobro besedo, katero ji je kdo privoščil. Vedno se je smatrala za najnižjo in nikdar ni silila v ospredje. Ni trajalo dolgo in vsi so jo vzljubili, gospodar in služinčad.

V prvih dneh je bilo videti, kot da se Gudmund boji govoriti s Helgo. Bal se je, da bi si dekle kaj ne domišljevalo, ker ji je prišel na pomoč. Toda ta skrb ni bila potrebna. Zakaj Helga ga je smatrala preveč za visokega, da bi si upala k njemu povzdigniti oči. An Gudmund je tudi kmalu opazil, da se mu je ni treba izogibati. Bila je bolj plaha pred njim kot pred kom drugim.

V isti jeseni, ko je prišla Helga v Nerlundo, je Gudmund mnogo zahajal v županovo družino v Alvakri in splošno se je govorilo, da ima upanje, da postane v tej hiši zet. Zagotovilo pa, da bo imela njegova snubitev uspeh, so dobili ljudje šele o Božiču. Tedaj je prišel župan z ženo in hčerjo v Nerlundo in bilo je čisto jasno, da so prišli samo zato sem, da bi videli, kako se bo Hilduri godilo, če se bo poročila z Gudmundom.

Ob tej priliki je Helga prvič videla od blizu dekle, ki jo je hotel Gudmund vzeti za ženo. Hildur ni bila stara še dvajset let, toda čudno je bilo pri njej to, da si je vsak, ki jo je pogledal, mislil, kako bo to nekoč postavna in sijajna mati in gospodinja. Bila je visoke postave, močno raščena, svetlo lasa in lepa in je bila videti, kot da bi rada skrbela za mnoge okoli sebe. Ni bila plašna ali izbegana, temveč je mnogo govorila in se je zdelo, da vse bolje ve kot oni, s komur govori. Bila je par let v mestu v šoli in je nosila najlepše obleke, kar jih je Helga kdaj videla, vendar ni naredila nečimernega ali razkošnega vtisa. Bogata in lepa, kot je bila, bi vsak dan lahko dobila moža iz mesta, toda rekla je vedno, da noče biti nikdar visoka gospa, ki bi držala križem roke. Poročiti je hotela kmeta in oskrbovati svojo hišo sama, kot prava kmetica.

Helgi se je zdela Hildur pravi čudež. Še nikdar ni videla koga, ki bi imel tako sijajen nastop. Nikdar si ne bi mislila, da

more biti človek tako vsestransko popoln. In smatrala je za veliko srečo, služiti v bodočnosti taki gospodnji.

Ob obisku županove družine se je vse dobro izteklo; toda če je Helga pomislila nazaj na oni dan, se je je polastil nekak nemir. Ko so gostje prišli, je pripravljala kavo. Ko je prišla s posodami v sobo, se je županova žena sklonila k njeni gospodnji in jo vprašala, če ni to deklet z Močevja. Govorila ni zelo tiho, tako da je Helga lahko razločno slišala vprašanje. Mati Ingeborg je pritrdila in nato je ona nekaj odgovorila, česar Helga ni mogla slišati. Toda bilo je nekaj takega, kot da bi se ji čudno zdelo, da trpi tako osebo pri hiši. To je povzročilo Helgi precej žalosti, toda tolažila se je s tem, da je mati govorila te besede in ne Hildur.

Neke nedelje v zgodnji spomladi se je zgodilo, da sta Helga in Gudmund prišla skupaj iz cerkve. Ko sta šla čez griček pri cerkvi, sta bila v veliki gruči drugih ljudi, ki so šli iz cerkve. Toda kmalu so se drug za drugim razšli in Helga in Gudmund sta ostala končno sama.

Tedaj se je Gudmund domislil, da od onega večera na Močevju še ni bil sam s Helgo, in spomnil se je natančno vsega. Pozimi se je večkrat spomnil na ono prvo srečanje in pri tem je vedno čutil, kako ga je presunilo nekaj sladkega in mehkega. Če je bil sam pri delu, si je priklical v spomin ono krasno noč: bela meglica, mesečina, temni rob gozda, svetla dolina in nato deklica, ki se ga je oklenila okoli vratu in od veselja jokala. Čim večkrat se je spomnil na ta dogodek, tem lepši se mu je zdel. Toda če je Gudmund videl Helgo doma med drugimi pri delu, potem si je težko predstavljaj, da je bila ona tedaj poleg. Sedaj pa, ko je šel sam z njo domov iz cerkve, si je želel, da bi bila za trenutek zopet ona, kot je bila tisti večer.

Helga je začela takoj govoriti o Hildur. Zelo jo je hvalila in rekla, da je to najlepše in najrazumnejše dekle v vsej okolici in je častitala Gudmundu, da bo dobil tako izvrstno ženo.

»Reči ji moraš, naj pusti, da ostanem vedno v Nerlundu,« je rekla. »Tako lepo bo služiti taki gospodnji.«

Gudmund se je smejal njeni gorečnosti in ji je dajal samo kratke odgovore, kot da z mislimi ne bi bil čisto zraven. Toda prav mu je bilo, da ji je bila Hildur tako všeč in da se veseli njegove poroke.

»Ti si bila to zimo rada pri nas?« je vprašal.

»Da, seveda. Ne morem povedati, kako dobra je mati Ingeborg in vi vsi napram meni.«

»Ali si kaj hrepenela po gozdu?«

»Oh, da, v začetku že, potem pa nič več.«

»Jaz mislim, da kdor je v gozdu doma, mora vedno po njem hrepeneti.«

Helga se je napol obrnila in je pogledala, če je še na drugi strani poti. Gudmund se ji je v zadnjem času čisto odtujil, toda sedaj je bilo nekaj v njegovem glasu, kar je zopet spoznala. Da, on je bil tisti, ki je prišel v njeni najhujši nesreči in jo rešil. Četudi se hoče poročiti z drugo, je bila prepričana, da bo ostal njen dober prijatelj in zvest pomočnik.

Tako lahko ji je bilo pri srcu; čutila je, da ima do njega zaupanje kot do nikogar drugega in bilo ji je, kot da mu mora vse povedati, kar se je zgodilo, odkar sta zadnjič govorila.

»Povedati ti hočem, da so prvi tedni v Nerlundi bili zelo težki,« je začela. »Toda tega ne smeš povedati materi Ingeborg.«

»Če hočeš, da naj molčim, bom molčal.«

»Pomisli, da se me je v začetku polastilo tako silno domotožje! Zdelo se mi je, da moram nazaj v gozd.«

»Domotožje se te je polastilo? Jaz sem mislil, da si bila vesela, da si lahko pri nas.«

»Jaz ne morem nič zato,« je dejala opravičujoče. »Uvidela sem, kakšna sreča je bila zame, da sem mogla biti tu. Vsi ste bili tako dobri z menoj in delo ni bilo pretežko; toda vseeno mi je bilo težko. Nekaj me je vlekel in vabilo in hotelo vzleči nazaj v gozd.«

»To je bilo mogoče...«, je začel Gudmund, pa je obstal sredi stavka.

»Ne, nisem hrepenela po otroku. Saj sem vedela, da mu je dobro in da je mati prijazna z njim. Nič gotovega ni bilo. Imela sem občutek, kot da bi bila ptica, ki so jo zaprli v kletko, in mislila sem, da moram umreti, če me ne izpuste.«

»Ne, da se ti je godilo tako slabo!« je rekel Gudmund in se smehljaj; kajti hipoma se mu je zazdelo, da jo je zopet spoznal. Čutil je, kot da ne leži sedaj nič med njima, in da je bilo snoči, ko sta se ločila na Močevju. Helga se je zopet smejala, vendar je nadaljevala pripovedovanje o svoji boli.

»Nobeno noč nisem spala,« je rekla; »komaj sem legla, že sem začela jokati in ko sem zjutraj vstala, je bila blazina vsa mokra. Podnevi, ko sem hodila med drugimi, sem lahko zadrževala solze; toda kakor hitro sem bila sama, sem jokala.«

»Ti si že mnogo prejkotala v svojem življenju,« je rekel Gudmund, ni pa kazal pri tem nikakega sočutja, ko je to pripomnil. Helgi se je zdelo, kot da že ves čas za drzje smeh.

»Ti si sploh ne moreš misliti, kako hudo mi je bilo,« je rekla in govorila vedno bolj živahno ter se trudila, da bi jo razumel. »Lotilo se me je hrepenenje, ki me je samo sebi odtujilo. Niti en trenutek nisem bila srečna. Nič ni bilo lepega, nič zadovoljivega, nobenega človeka nisem mogla imeti rada. Vsi ste mi bili prav tako tuji kot oni dan, ko sem prvič vstopila v hišo.«

»Toda,« se je čudil Gudmund, »ali nisi pravkar rekla, da hočeš ostati pri nas?«

»Da, seveda sem to rekla.«

»Ti torej sedaj ne hrepeniš več?«

»Ne, prešlo je. Sedaj sem ozdravljena. Počakaj malo, boš že slišal!«

Ko je to rekla, je Gudmund prekoračil cesto in šel ob njeni strani dalje. Ves čas se je smehljaj. Videti je bilo, da mu njeno govorjenje dela veselje; toda na to, kar je govorila, ni polagal velike važnosti. Tako polagoma je prišla Helga v isto razpoloženje. Vse se ji je zdelo lahko in svetlo. Pot iz cerkve je bila dolga in težavna; toda ta dan ni bila trudna. Nekaj ji je dajalo moč. Nadaljevala je pripovedovanje, ker je že začela; toda ni bilo več tako važno zanjo,

da se izgovori. Prav tako bi bila zadovoljna, če bi tiho šla poleg njega.

»Ko sem bila najbolj nesrečna, sem prosila neko soboto zvečer mater Ingeborg, da mi je dovolila iti domov in ostati čez nedeljo doma. Ko sem šla oni večer po hribu proti Močevju, sem bila trdno prepričana, da se ne bom nikdar več vrnila v Nerlundo. Toda doma sta bila oče in mati tako vesela, da služim v tako dobri hiši, da se jima nisem mogla reči, da ne morem več zdržati pri vas. Ko sem prišla v gozd, je ves strah in vsa bol izginila. In mislila sem, da je bila vse skupaj domišljija. In potem je bilo tako težko kar se otroka tiče. Mati se je tako zavzela zanj, da si ga je popolnoma prisvojila. Nič več ni bil moj otrok. Bilo je prav, da se je tako zgodilo; toda vseeno bi mi bilo težko se privaditi na to.«

Nekdanja »SKOFOVA« vinska klet, Pred Škofijo 1 otvorena. — Točijo se fina pristna VINAI

Zahvala

VZAJEMNI ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI.

Požar, ki mi je uničil poslopje, me je poučil, da je ta edini slovenski zavod res vreden slovesa kulantnosti, ki ga živa.

Izplačal mi je vso škodo (24.000 dinarjev) v najkrajšem času.

Dolžnost mi veleva, da se mu javno zahvalim in ta prekristen zavod vsakomur priporočam.

Črnače, 6. novembra 1923.

IVANA ČIŽMAN, posestnica.

Opozorilo. Moj mož France Volčič, posest. v Gorenji vasi pri Retečah, je radi zapravljivosti omejen preklecan, kateri preklic je na njegovo pritožbo potrjen tudi od dež. sodišča v Ljubljani s sklepom od 27. okt. 1923. Ker zadnji čas Fr. Volčič hiti razprodajati vse letošnje pridelke, se kupci opozarjajo na odgovornost za škodo pri teh nakupih. **Frančiška Volčič.**

Bukova drva po najvišjih cenah kupuje DRUŽBA »ILIRIJA«, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. 7246

Vajenca močnega, zdravega, sprejemem takoj za pekovsko obrt. Oskrba v hiši. Zglasiti se je pisмено ali ustno na Pekarija ŠVIGELJ, Borovnica. 7244

Mesarskega vajenca krepkega dekca, SPREJMEM pod dobrimi pogoji takoj v učno dobo CIRMAN FRANJA, Ljubljana, Gosposvetska cesta — Kolizej, odnosno št. Vid nad Ljubljano. 7230

Vajenca sprejemem za čevlarsko obrt. Hrana in stanovanje pri meni. Prednost imajo oni, ki so se tega obrta že kaj učili. **MATEJ STRAZAR**, čevlarski mojster, Domžale štev. 50.

Kadar greste v Ljubljano

ne pozabite ogledati si v TRGOVINI

F. Češnovar, na Starem trgu št. 16,

sukna, lodna, oblek, hlač, barhenta, srajc, zimskih perila, nogavic, rokavic, zimskih ženskih majc, otroških čepic, kravati, robcev itd. itd. — Čudovito nizke cene! —

Razpošilja tudi po pošti! — Zahtevajte yzorce in cenike! 7268

Zobozdravnik-špecialist Med. univ. dr. Ivan Oblak se je preselil

v novo zgrajeno palačo »VZAJEMNE POSOJILNICE« poleg hotela »Union«. — Ordinira: od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Miklavže, parkeljne, medene kolače, kekse, kandite in vseh vrst lecta

po najnižji ceni v tvorniški zalogi

A. Pöschl,
Ljubljana, Gosposvetska c. 7

SUHE ČESNJE

za žganjekuho nudi SEVER in KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica štev. 12. 6783

Svarilo!

Ne kupujte KAMGARN, SUKNO in drugo modao **BLAGO**, preden si ne ogledate najdovršenejših **ČESKIH in ANGLEŠKIH izdelkov** pri:

Lenasi & Gerkman LJUBLJANA

Vajenca za čevlarsko obrt, sprejemem takoj — Ponudbe: **JOSIP SLANC**, čevljar, Slamna vas pri Metliki. 7100

Služba organista in obč. tajnika

je razpisana v Poljanah pri Toplicah. Ima novo stanovanje z vrtno, dve sobi, klet in kuhinjo. Mesečno dobi 2000 K. Ima lepo priliko za otvoritev male trgovine, in trafika mu je zagotovljena. V poštev pridejo le popolnoma zanesljive osebe, ki so zmožne slovenskega in nemškega jezika in če mogoče profesionalisti. — **ZUPNI URAD POLJANE**, pošta Toplice pri Novem mestu.

NAPRODAJ je po nizki ceni dobro rabljiva **slamoreznica** za pogon na roko ali gepelj pri **VID MERHAR**, Guncleje pošta št. Vid nad Ljubljano. 7134

Oskrbe išče 70-letni mož pri kaki ženi na deželi brez otrok proti primerni plači v denarju ali v živilih. — Ponudbe pod šifro: »OSKRBA« na upravo »Domoljuba«.

Čelo (bas z lokom, skoraj nov, **PRODAM**). Naslov pri upravnistvu pod številko 7171.

»L'UNION«

francoska zavarovalna družba

v PARIZU, osnov. l. 1828. — Skupna glavica znaša 400 milijonov frankov. — Prevzema vse vrste požarna in življenska zavarovanja — Pojasnila dajejo brezplačno vsi krajevni zastopniki in GENERALNO ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO:

LJUBLJANA — Sv. Petra cesta številka 33.
AGILNE ZASTOPNIKE sprejemamo pod ugodnimi pogoji!

Ako se hočete za zimo

preskrbeti z dobrim, trpežnim blagom za vrhno in spodnjo obleko, obrnite se na občeznano trgovino

F. in I. Goričar, »PRI IVANKI«,
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29,

katera je **ZNATNO ZNIZALA CENE** vsemu blagu. Nikdo naj ne zamudi te ugodne prilike! 6931

Poroč. prstani
Double verižice
Stenske ure
Budilke
Ženske ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Presernova 1

Bolniška sestra državno izprašana, iz-
vežbana v bolniški, po-
rodniški in operacijski stroki, išče primer. mesta.
Ponudbe na: sestra Adelajda Novak, Dole p. Litiji.

Miši, podgane, stenice, ščurki

in vsa golazen mora poginuti ako uporabljate moja najboljša
protikuhena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljakim
in hišnim mišim Din. 7-50, za podgane Din. 7-50, za ščurke
Din. 7-50, za stenice Din. 7-50, uničev. moljav Din. 8- —, proti
mrčesom Din. 7-50, maslo proti ušem pri ljudeh in pri
živali Din. 4- —, za nali v obliki in perilu Din. 7-50, tinkt.
proti mrčesu na sadju in na zelenjavi Din. 7-50, prou
mravljan Din. 7-50.

Preprodajalci dobe popust Pošilja po povzetju
Zavod za ekspedicijo: ARTES, kem. laboratorij
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, Zagreb 1.

200 kron na dan lahko vsak zasluži doma
v svojem kraju, kdor hoče svoje
izdelke prodajati. Pošljite mi za pojasnilo znamko
za odgovor in svoj natančen naslov. — **JOSIP
BATIČ, LITIJA.** 6733

CEMENT

PRIMA PORTLAND,

domaćih in dalmatijskih tvornic po konkurenčnih
cenah stalno na zalogi pri

L. PESTOTNIK in DRUG :: Ljubljana,
Dunajska cesta št. 33, »Balkan«. Int. telefon 366.

Suhe GOBE in FIŽOL

ponudite tvrdki SEVER in KOMP., Ljubljana,
Wolfova ulica šte. 12. 6460

Krojači in krojačice! Izdelujem po
poljubnih modelih, po meri in po serijah normalnih mer, vsako-
vrstne krojne vzorce (muštre) za dame in gospode.
— **KNAPFELJ** Alojzij, strok učitelj za krojaštvo,
Ljubljana, Križevniška ulica št. 2, I. nadstr. 6781

Vajence za sodarsko obrt SPREJME pri pro-
sti hrani, stanovanju in perilu **FRAN
REPIČ**, sodar v Ljubljani. — SPREJMEM tudi
pridnega **HLAPCA.** 5673

Ržene rožičke, tršlikovo lubje,
planinski mah itd. kupuje vedno drogerija
A. KANC, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Pri nakupu zimskega blaga za ženske in
moške obleke, zimske rute, ogrinjalke,
plete, rjuhe, koce in odeje se priporoča
občeznana trgovina

Janko Češnik, Ljubljana

Lingarjeva ulica. Stritarjeva ulica.
Cene zmerno nizke.

Na veitko in malo!

Pripo- najboljšie šivalne stroje Gritzner
ročamo

za rodbinsko in obrtno rabo, potrebščine
za šivilje, krojače in čevljarje. — Edino pri:

Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

čisto zastoj

ne, ampak po izredno nizkih cenah dobite
vse vrste sukna, blačevin, žameta, barhenta, flanele,
klota, platna, trikotaže, jopic, pletov, ogrinjalke, no-
gavic, prvovrstnih nahrbtnikov v vseh velikostih
(domaći izdelek) in najrazličnejše drugo blago

V NOVOOTVORJENI TRGOVINI
»DANICA«, Majzelj & Rajšelj,
LJUBLJANA :: Turjaški trg šte. 1
(bivša »Preskrbovalnica«).

Samo dobro, solidno blago. :: Potrežba točna.

Cene konkurenčne.

Istotam se otvori v kratkem oddelek za USNJE
vseh vrst. — Vsak si naj ogleda! Nikdo ni pri-
siljen kupiti.

Na drobno! 6860 Na debelo!

Kostanjevega LESA

KUPIMO vsako množino. — Ponudbe z navedbo
cene za 100 kg franko naloženo na vagon je sta-
viti na tvrdko **PATERNOST & REMIC,**
Ljubljana, Slomškova ulica 11. — Telefon 589.

**Bronaste zvonove
vliva**

najceneje in z do-
bavnim rokom do
3 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna
St. Vid nad Ljubljano.

ZA SLABOTNE OTROKE je najboljšie sred-
stvo in mnogo izdatnejše od RIBJEGA OLJA

Emulzija ribjega olja.

Vsak teden sveže prirejena. — Zaloga domačih in
tujih specialitet. — Zajamčeno pristno Ribje olje.

Nova lekarna R. RAMOR,

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 36,
1 minuto od Glavnega kolodvora. :: Najpri-
ročnejše za vse, ki hodijo v Ljubljano po zdravila.

Slavonski sok

prijetno učinkujoče sredstvo proti nadušljenju
kašlju, kataru v prsih in pljučih, hripavosti itd.,

Pakračke kapljice

zdravilo proti želočnim bolečinam,

in Febri-Fugo

nenadkritljivo sredstvo proti mrzlici in malariji, se
dobiiva — najmanj po 3 zavoje — edino v le-
karni pri »Zlatem orlu«, **Mr. J. SVOBODA,**
PAKRAC, SLAVONIJA.

Po ču

dovito nizkih cenah' kupite
letos

volneno blago

za ženske in suhno za moške
obleke, kakor tudi vsa drugo
manufakturno rabo v vele-

trgovini R. Stermechl, Celje. Trgovci enprosa-cene. Radi
splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti tor
je dolžnost vsakega, da se rajše v Celje in poskusi
krot kupiti v veletrgovini R. Stermechl.

Kunstek & Pleterski

LJUBLJANA — VODNIKOV TRG 5,

Podružnica v NOVEM MESTU

priporoča svojo veliko zalogo

usnja in čevljar- skih potrebščin

na drobno in debelo.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost z Gospo-
darsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize
sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod
najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.